

# VIENYBĖ

Paveiksluotas Amerikos lietuvių savaitraštis

73 M. 41 N.

BROOKLYN, N. Y.

1959 M. SPALIO (OCTOBER) 23 D.

Tel. APplegate 7-7257

KAINA 15 C

## DABAR

JUOZAS TYSLIAVA

S. J. Jakubka, kuris pereiną vasarą, kartu su dr. Margeriu ir kitais tokiais, kaip jis, "turistais" lankėsi Lietuvoje, dabar Vilnyje spausdina savo išpildžius. Jis rašo:

"Pas mus Amerikoje labai dažnai tenka girdėti apie 'suvaržytą' Lietuvoje laisvę. Ypačiai apsiptoję kalba buržuaziniai nacionalistai, kad Lietuvoje žmonės apstatyti slaptąja žvalgyba, vaikai išdavinėja savo tėvus, kaimynai kaimynus, giminės gimines, kad su nepažįstamu žmogumi bijoma kalbėti..."

"Bet taip nebuvo," sako Jakubka.

O kaip iš tikrųjų yra? Naujienose štai pranešama, kad Juozas Jesulis iš Jackson, Mich. šį ketvirtadienį išskrido į Rygą, kur jį aplankys giminės iš Lietuvos...

Kodėl jis pats negali aplankyti savo giminių Lietuvoje? Todėl, kad Maskva jam nedavė leidimo.

"Gauti leidimą tokiai kelionei galimama tik su sąlyga, kad keliauninkas prižada nenakvoti pas gimines Lietuvoje, o tą pačią naktį grįžti Rygą," sako Naujienos.

Kur ta laisvė, apie kurią dabar Jakubka rašo "apsi-ptoję"?

Beje, dr. Margeris, kurio išpildžius Vilnis jau išspausdino, taip pat negavo leidimo ilgiau pabūti tėvynėje.

Tik Mizaras, gavęs 40,000 rublių honoraro, tebėra Lietuvoje. Mat, nevalia išvežti pinigų...

Trumanas su Eisenhoweriu, pasirodo, jau šėki metalu su viršum, kai vengia susitikti.

Kodėl? Todėl, kad tarp šių dviejų, dabar jau istorijai "nurašytų", vyrų kadaise prabėgo juoda katė...

Tik šiomis dienomis, laidojant generolą Marshallą, jie du negalėjo nepasisveikinti.

— How do you do, Mr. President, prezidentas Eisenhoweris tarė.

— How are you, Mr. President? — buvęs prezidentas Trumanas atsakė.

Taigi, kaip danguje, taip ir žemėje...

Bet ar tik vieniems politikams garbės karūna neleidžia pasibučiuoti?

Poetas Heine, nuo kurio mirties neseniai sukako 150 metų, kadaise aplankė poetą Goethe.

— Kuo užsiimi, vaikinai? — paklausė senis Goethe.

— Faustą rašau, su ironija atsakė Heine.

Toks buvo tų dviejų vokiečių poetų pasikalbėjimas.

"Nors jis manęs ir nepripažįsta, bet mano vardas istorijoje bus parašytas greta jo," vėliau savo dienraštyje pažymėjo Heine.

Dirvos laišku skyriuje tvirtinama, kad "Lietuvoje laišku redakcijoms rašymo paprotys buvo beveik nežinomas." Kai dėl Amerikos lietuvių laikraščių, tai čia, girdi, "toki bandymai prasidėjo tik šiame dešimtmetyje, kai redakcijose atsirado naujų redaktorių."

Taip ir žinokite: sventoji dvasia Amerikos lietuvių spaudą apšvietė tik tada, kai "nauji redaktoriai" angliškuose laikraščiuose pradėjo skaityti skaitytojų laiškus...

O kad Lietuvos ir Amerikos lietuvių laikraščiai jau 50 metų praktikuoja ne tik skaitytojų laiškus redakcijoms, bet ir redakcijų atsakymus skaitytojams, tai akiniais paženklinto Dirvos laišku skyriaus bendradarbiai nemato.

"Uždėk akilajai žarnai akinius — akloji žarna vistiek nieko nematys," anot Majakovskio.

Mūsų akademinis jaunimas svajoja apie savo žurnalų leidimą. Nebūtų studentai, jeigu nesvajotų.

Bet svajoti neužtenka. Reikia ir galvoti. Ypač tais atvejais, kai norima leisti žurnalas.

Kadaise Londone buvo leidžiama tokia Santarvė. Žurnalas buvo gana geras, bet leidėjai... Leidžia paskutinį numerį ir kreipiasi į skaitytojus, prašydami prenumeratos...

Rado, kada prašyti. Tai pamoka studentams.

## Politinių veiksmių posėdžiai



Dr. A. Trimakas

Pereita savaitgalį, šeštadienį ir sekmadienį, Baltijos Laisvės Namuose New Yorke, posėdžiavo Vyriausias Lietuvos Blaisvinimo Komitetas.

Posėdžiams vadovavo pirmininkas dr. A. Trimakas. Dalyvavo visų Vlika sudarantių politinių grupių atstovai: valstiečių liaudininkų — A. Novickis, H. Blazas, J. Audėnas; krikščionių demokratų — P. Vainauskas, S. Lužys, dr. K. Sidlauskas, A. Gražiūnas, J. Kasulaitis; Socialdemokratų — prof. S. Kairys, J. Pakalka, K. Bielinis, J. Vilkaitis; Ūkininkų partijos — V. Sidzikauskas, dr. D. Krivickas, V. Banelis; Vienybės Sąjungos — J. Pažemėnas; Vilniaus krašto sąjungos — J. Cicėnas, St. Grižė, K. Baronas; Mažosios Lietuvos — M. Brakas, A. Stiklorius, dr. Anysas, A. Kynastas; Lietuvos Ūkininkų Sąjungos — dr. A. Trimakas, P. Naujokaitis, dr. J. Petronis.

Buvo įvairių pranešimų — Lietuvos šieno, santykių su kraštu ir kitais klausimais. Tautos Fondo vardu kalbėdamas pirmininkas prelatas J. Balkūnas nusiskundė, kad Lietuvos laisvinimo darbe trūksta vieningumo. Kaip žinoma, Vlika finansuoja Amerikos Lietuvių Taryba, kasmet jam skirdama po 16,000 dolerių. Bet Tautos Fondui auksa ir kituose pasaulio kraštuose gyvenantieji lietuviai.

Priimta eilė rezoliucijų. Raginama organizuoti Tautos Fondo skyrius, burtis bendram Lietuvos laisvinimo darbui, teikti jaunimo pajėgas, plėsti prezidiumo veiklą, dažniau laukti Vlika posėdžius.

Vykdomoji Taryba, kurią iki šiol sudarė Glemža, Karvelis ir Kairys, numatoma perorganizuoti.

## Sovietų architektai New Yorke

Pereita savaitę Amerikos Architektų Institute (American Institute of Architects) New Yorke įvyko diskusijų popietis su sovietų architektais. Buvo 17 ekskursantų: 3 iš Azerbaidžano, 2 iš Armenijos, 3 iš Grūzijos ir likusieji 9 iš Maskvos ir Leningrado. Amerikiečių buvo apie 20. Nuėjau pažiūrėti, ar nebus kas iš Lietuvos. Deja.

Diskusijas atidarė Instituto pirmininkas. Diskusijos praktiškai buvo suvestos į klausimus ir atsakymus. Ar ekskursantai mokėjo angliskai, sunku pasakyti, nes viskas buvo kalbėta per vertėją.

Jei nežinotum, kad tai sovietų piliečiai, iš pirmo žvilgsnio ju neatskirtum nuo amerikiečių. Kostiumai išprosyti, marškiniai švarūs, tik batai skyrėsi, bet ir tuos kurie jų buvo nusipirkę čionai. Taip pat akiniai rėmai skyrėsi — maždaug tokie, kokius mes čia vartojom apie pirmąjį pas. karą. Be to, jie rūko savo papirosus su tam tikru būdingu judesiu. Plaukai ilgesni, bet tuos mažmožius reikia išžiūrėti.

Laikė diskusijų pariškejo skirtumas tarp rytų ir vakarų. Pavyzdžiui, sovietų architekto klausimas: New Yorke miestas vis auga kaip didelis jis gali

išaugti ir kaip bei kas gali sustabdyti jo augimą?

Vieton atsakymo, jis buvo paklaustas — kodėl reikėtų stabdyti New Yorke augimą? Jei žmonėms čia patogų gyveniti, o pramonei bei prekybai verta plėstis, kodėl reikėtų juos prievartauti? I toki argumentą "sovietčikas" savo klausimą pavaizdavo labai keistu pavyzdžiu. Girdi, kai žmogus pradeda tukti ir tunka be nustojo, tai pagaliau jo kostiumas neišlaiko ir... sprogstas.

Amerikiečiai, žinoma, mustebo, išgirdę tokį argumentą. Net nutilo, kol pagaliau kažkas susivokė atsakyti. Jei kostiumas darosi per ankštas, tai nusiperkamas kitas, didesnis...

Kitas svečias kalbėjo, kad New Yorke statyba — neišlaikanti kritikos iš estetinės pusės, kad, girdi, pastatai dažnai statomi ten, kur jie neturėtų būti, pavyzdžiui, naujas banko pastatas Wall gatvės rajone. Girdi, tas pastatas per didelis čiai vietai.

Atsakymas — visas New Yorkas taip išaugo: išdygdavo milžiniškas pastatas, o po kelių metų aplink stovi daug tokių milžinų, sudarantių dangoraižių grupes.

Ir taip tęsėse pora valandų. Pagaliau pritrūko klausimų. Būdinga, kad niekas iš amerikiečių nemėgino klausinėti ekskursantų. Po diskusijų, laike gerimų, prasidėjo privatus pasikalbėjimas. Svečiams daugiausia rūpėjo, kiek amerikietis architektas uždirba ir kiek atideda į banką.

Aš kalbėjau beveik su visais. Jų amžius nuo 27 iki 50 metų. Jie turi savo nusistatymą ir nepripažįsta jokių argumentų: pas mus taip yra ir taip turi būti. Jie pasipiktinę Chruščiovo karikatūromis. Paklausus kodėl, atsakė: negerai, negražu... Be to, stebėjosi, kad čia nėra žinomi sovietų architektai. Man pasakė vieno architekto pavardę, kieno vardu net gatvė Maskvoje yra. — Ka jis pastatė? Lenino mauzolejų. Atsčiau, kad tas pastatas mus visai nežavi ir nieko ypatingo jame nėra, išskyrus mumiją. Labai mustebo, kad taip galima kalbėti apie tokius relikvijas.

Vėliau kai kurie mūsų architektai pasikvietė svečius pietų. Tiek į namus, tiek į restoranus grupės, mažesnės kaip trys asmenys, nepavyko sudaryti. Mat, mėginom juos suskaldyti. Bet išakymas vienas kitą saugoti, lieka išakymu...

## Hartfordo lietuviai

Kai daugelyje mūsų bendruomenių jaučiamas pasyvumas kultūriniam darbe, tai ir mūsų kolonija, tikriaus sakant, lietuviškoji bendruomenė pergyvena krizę. Daugumoje žmonės pagyvenę, o jaunimas sėdi prie televizijos. Įsuirinimus juos sukviesti neįmanoma, nes čerkutė, pinoklis arba preferensas sulauko nuo bet kokio kultūrinio bei visuomeninio darbo.

Bet, iš daugelio vis dėlto atsiranda keletas, kurie šį tą veikia ir rūpinasi lietuviškais reikalais. Štai BALFO 15 m. sukakties minėjimo proga rengiamas bankietas, kuris įvyks spalio 31 d. Be to, Pil. Klubo valdyba rimtai ruošiasi baliui su "debutančių" pasirodymu. Tikslas sutelkti lėšų studentų stipendijų fondui. Klubiečių balius įvyks lapkričio 7 d. klubo salėje.

LB valdyba turėjo posėdį ir svarstė savo veiklos projektus. Pirmiausia lapkr. 14 d. Pil. Klube rengiama nariams ir bičiuliams vaišės tikslu paminėti Vilniaus atvadavimo 20 metų sukaktį. Bus paskaita, meninė programa ir buvusių Lietuvos kariuomenės savanorių bei karių kalbos.

LB valdyba ruošiasi ir kitoms kultūrinėms darbams. Galvojama apie antrą iš eilės pabaltiečių šakridį. Be to, LB valdyba planuoja surengti paskaitą mūsų tautinės bei kultūrinės egzistencijos klausimo tema.

Vietos menininkė Eleonora Miniukienė, savo veikla daug nusipelnusi mūsų bendruome-

nėje, (jos rūpestiu mūsų parapija įsigijo naujus vargonus ir tinkamą koncertams pianiną) didelės amerikiečių firmos paskirta pianinų krautuvės vedėja. Sėkmės jai naujose pareigose. V. M. K.

### SKAUTŲ IR SKAUCIŲ SUVAŽIAVIMAS

HARTFORD, Conn. — Spalio 24 — 25 Hartforde ruošiamas skautų vyčių ir vyr. skautų — vadovų suvažiavimas. Programoje V. Mantauto paskaita: "Lietuviškumo kryžkelėje" ir įvairios diskusijos bei posėdžiai. Seštadienį koncertas ir šokiai. Atlanto rajono vyr. skautės ir skautai vyčiai raginami gausiai dalyvauti. L. P.

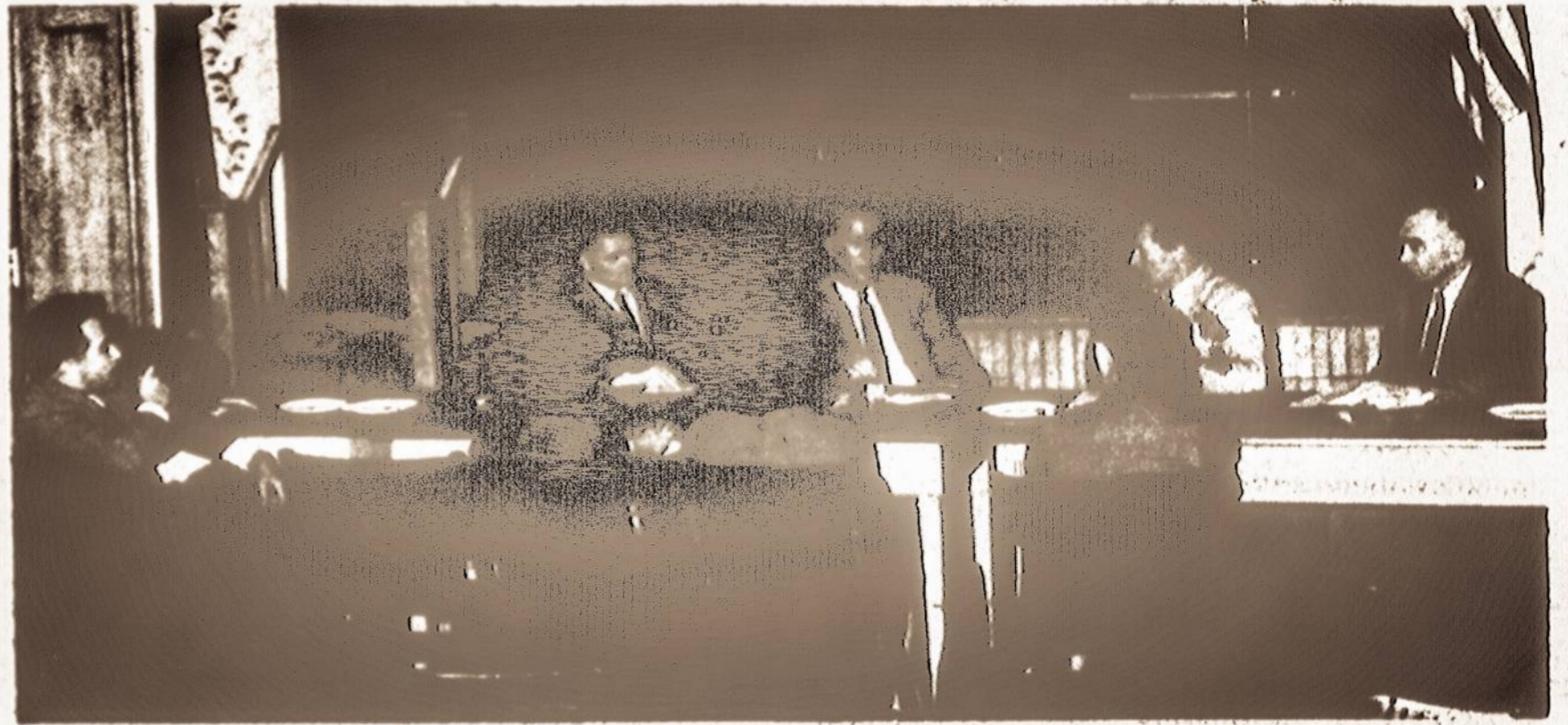
### JOKŪBAS J. STUKAS MINĖJO GIMTADIENI

Lietuvos Atsiminimų radijo valandėlės direktorius J. J. Stukas spalio 8 d. minėjo savo gimtadienį.

Jam pagerbti, ansamblio dalyviai suruošė vaišes Šv. Jurgio salėje.

Solėnizantą sveikino muz. Alg. Kačanauskas, linkėdamas Jokubui ir toliau sėkmingai kopti į mokslo viršūnes, siekiant doktorato.

Malonu pastebėti, kad tiek Alg. Kačanauskas, tiek direktorius J. J. Stukas savo gimtadienius mini tik ansamblių tarpe. O. SK.



## Neo-Lithuanijos suvažiavimas

Trečiasis Neo-Lithuanijos visuotinis suvažiavimas įvyks lapkričio 27 - 29 Statler višbutyje, New Yorke.

Tremtyje pirmasis Neo-Lithuanijos suvažiavimas buvo suauktas 1955 m. Toronto Kanadoje. Ten buvo nutarta formaliai atsteigti Neo-Lithuanija tremtyje, susijungiant su Filae Lithuania ir tęsti veiklą, kol susidarys sąlygos bręsti tautinei mintčiai išlaisvinusioje Lietuvoje. Bet ir prieš pirmąjį suvažiavimą visoje eilėje vietovių - Chicagoje, Clevelande, Detroite, New Yorke, Toronte, Bostone ir kitur jau buvo susiorganizavę neo-lithuanai ir filijos į vietinius padalinius, kuriuos suvažiavimui teko apjungti suderinant jų veiklą bendrais nuostatais.

Nuo pirmojo suvažiavimo praėjo jau ketveri metai. Per tą laiką daug kas pasikeitė atsteigtos korporacijos gyvenime. Neo-Lithuanijos eiles papildė gausus būrys prieauglio - naujų kolegų ir kolegu. Jie įnešė korporacijos gyvenimui naujos dvasios, naujų aspiracijų, jaunoviškos energijos. Atėjo laikas peržiūrėti korporacijos nuostatus, pritaikyti juos gerokai pažengusioms gyvenimo sąlygoms, kad jaunosios korporacijos turėtų kiek galima daugiau progų ir galimumo realizuoti savo aspiracijas, išskleisti ir sutaurinti savo asmenybes, subrandinti tautinę mintį ir užgrūdinti lietuvišką ryžtą, siekiantį lietuvių tautai laisvės ir Lietuvos valstybei nepriklausomybės.

Reikia tikėtis, kad rimtai pradėtasis darbas, kuris jau spėjo atnešti gražių rezultatų, brandins naujus vaisius mūsų Lietuvai. Šūkis "Pro Patria" tevadovauja tautinės minties akademiniam jaunimui ir teigražina Neo-Lithuanijos idėjos ir tradicijos mūsų tėvynę Lietuvą, išlaisvintą iš žiaurios okupacijos. M.

• Vilniuje leidžiamo literatūros, meno ir kritikos žurnalo Pergalės rugsėjo mėn. numeryje atspausdintas visas tuzinas Amerikoje gyvenančio poeto Antano Gustaičio eilėraščių iš jo satyrinio rinkinio: "Anapus teisybės."

Remkite biznierių, kurie skelbiasi Vienybėje

### Joseph Andrusis Insurance

Perkant - parduodant namus, ar išnygojant butus, įvairiausiais apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders).

KREIPTIS

### HAVEN REALTY

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 7-4477

Kasdien 9 val. ryto iki 9 val. vak.  
Sekmadieniais 1 val. p. p. iki 5 val. vak.

## AR NEPERMOKATE už savo automobilio apdraudą?

VIRŠ 21,000,000 AUTOMOBILIŲ SAVININKŲ MOKA DAUGIAU, NEGU REIKALINGA.

Jei tik Jūsų vairavimo rekordas yra geras,

Jūs esate kvalifikuotas:

DIDELIAM APDRAUDOS SUTAUPYMIUI, GERESNEI SAVO APSAUGAI IR GREITESNIAI PATARNAVIMUI, REIKALAUJANT NUOSTOLIŲ ATLYGINIMO.

Kreipkitės:

## Albert F. Peters

(PETRAUSKAS)

APDRAUDOS SPECIALISTAS

116-53 Queens Blvd., Forest Hills 75, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 3-1477

NAMŲ ADRESAS:

106-53 95th Street, Ozone Park 17, N. Y.

## Trečiokas Agency

SENIAUSIA LIETUVIŠKA AGENTŪRA



• KELIONĖS - visokiomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Įvairiausios ekuorsijos. Sedaromi ir tvirtinami imigracijos bei kelionių dokumentai.

• PINIGAI - su pilna užtikrinimu siunčiami į visas pasaulio kraštus, įskaitant ir rusų okupuotus. Pasaustimas į Lietuvą iki \$300 kainuoja \$1.65. Už \$1 išmoka 10 rublių.

• APDRAUDA - visokiausios rūšies sutvarkoma per geriausias ir tvirtiausias kompanijas.

• NUOSAVYBIŲ - pirkimo, pardavimo ir finansavimo reikalais sąžiningas patarnavimas.

• FEDERALINIŲ MOKESČIŲ - Income Tax - paruošimas.



ALBINAS ir KAZYS TREČIOKAI  
311 WALNUT STREET, NEWARK, N. J.  
Telefonas: MARKET 2-4867

# UNIVERSAL SAVINGS

DABAR MOKA

4 1/4%

DIVIDENDO

UŽ APDRAUSTUS SHARE ACCOUNTS - SĖRŲ SĄSKAITOS INVESTMENTUS  
UŽEIKITE ŠIANDIEN ARBA TELEFONUOKITE TUOJAU, KAD GALĖTUMĖTE  
GAUTI DIDESNĮ NUOŠIMTĮ UŽ SAVO SANTAUPAS

## UNIVERSAL SAVINGS & Loan Association

1800 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO, ILLINOIS

TELEFONAS: HAYMARKET 1-2028

VISOS TAUPYTOJŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00

GERIAUSIAS

## INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS.

## JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

# Faktai, kurie nemeluoja...

## Operetės choras įsteigtas 1919 m. sausio 9 d.

Kada buvo suorganizuotas Operetės choras? Atsakymas į šį klausimą yra 1924 m. vasario 24 d. Operetės choro penkmečiui paminėti koncerto programoje. Ten, tarp kita ko, sakoma:

"Keletas išrymų veikėjų muzikos meno srityje — Ksaveras Strumskis Pijus Bukšnaitis, Aušriūtė, Butėnas, Česnavičiūtė, Valentis, Sidabriūtė ir kt. pradėjo organizuoti 'nepriklausomą' muzikos mylėtojų draugiją. Tapo padaryta keletas organizatyvių susirinkimų ir, galop, sausio 9 dieną 1919 metais žodis tapo kūnu: susirinkusieji abiejų lyčių dainoriai nutarė užmegsti pastovią draugiją, kuriai priėmė vardą OPERETĖS DRAUGIJA. Pamatiniais tos Draugijos tikslais buvo nusidirta statyti scenoje operetes, o paskiau ir operas, lietuviškoje kalboje."

Taigi, kaip matote, faktas pats už save kalba: Operetės draugija buvo suorganizuota 1919 m. sausio 9 d. Kad Operetės draugija, kaip Kraučiušas ir Augūnas Vienybėje rašo, nieko bendro neturėjo su anksčiau buvusiais choralais, tai irgi aišku, nes "tie choralai buvo organizuojami ir palaikomi kurios nors srovės, kuriai ir tarnavo..." Be to, "dailės mylėtojai aiškiai matė, kad reikia ko nors rimtesnio už paprastą jaunomenės būrį, dainuojantį tik 'iš ausies' liaudies dainėles," toliau toje Operetės choro koncerto programoje aiškina.

Vėliau, 1929 m. balandžio 21 d., Operetės draugija šventė savo dešimtmetį. Ks. Strumskis diriguojant ir P. Bukšnaitis režisuojant, tada choras

pastatė "triaktę komišką operą Laima." Šio jubiliejinio spektaklio proga programoje pranešama, kiek per tą dešimtmetį Operetės draugija pastatė muzikinių scenos veikalų.

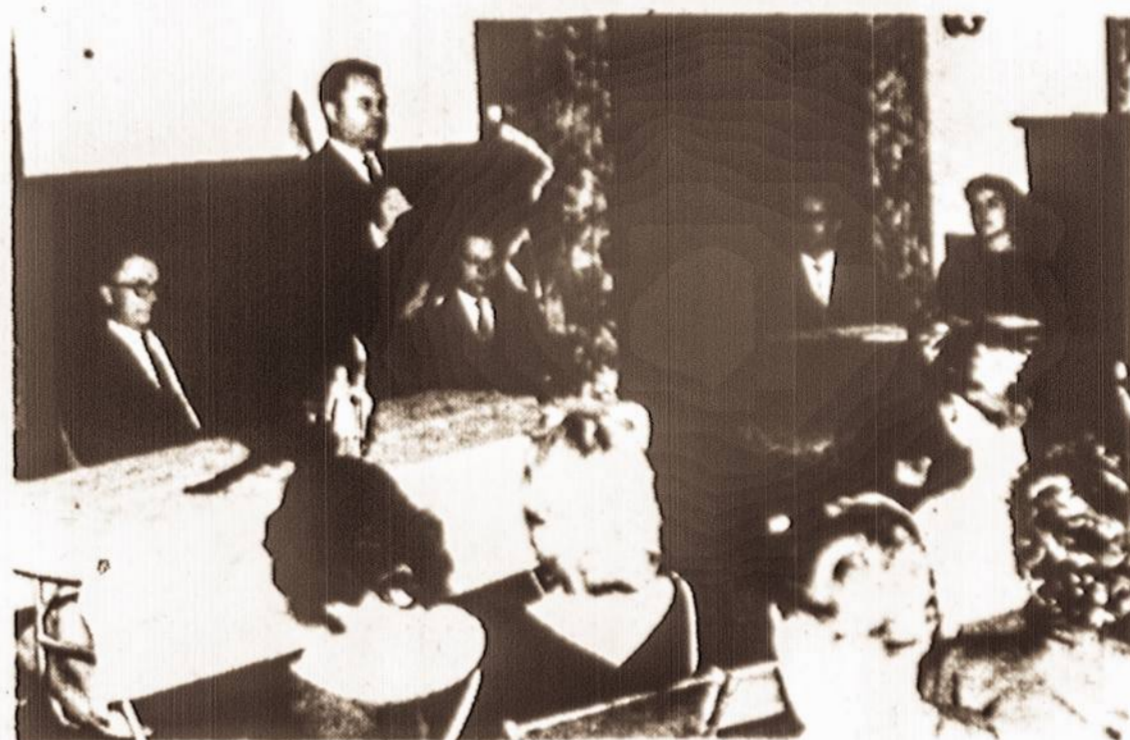
Turėdamas šiuos faktus prieš akis, aš nematau, kaip dabar, visu dešimtmečiu iš anksto, Operetės choras galėtų ruošti auksiniam jubiliejui. Net toks "veteranas," kaip P. Juknys, man rodo, su tuo negalėtų sutikti. Juk tas pats Juknys, kurį dabartinis Operetės choro pirmininkas R. Kezys laiko šio klausimo autoritetu, 1950 m. balandžio 23 d. įvy-

kusio Operetės koncerto programoje pažymėjo: "Šiandien mes tebetęsiame darba, kuris pradėtas prieš 35 metus..."

Taigi, jau tada Operetės choro istorijai buvo užbėgta už akių visu penkmečiu...

Bet, rašydamas apie tai, aš neturiu tikslo nuvertinti dabartinių Operetės choro vadų, Kezžio, Cibo ir kitų naujųjų ateivių, pastangas tęsti tą lietuviškos kultūros darbą, kurį mes, senosios kartos veikėjai, prieš 40 metų pradėjome. Priešingai, aš reiškü jiems savo nuostirdzis pagarbą.

F. MORKUS



Akad. Skautų Sąjūdžio 35 metų minėjimas Clevelande. Kalba Pr. Karalius. Iš kairės į dešinę: A. Petukauskienė, S. Barzdukas, Pr. Karalius, Silbajoris, V. Kamaitė, A. Liūtkutė, A. Melinauskas.

V. Bacevičius nuotrauka

## Dėl antrosios Dainų Šventės

CHICAGO, III. — Antroji JAV ir Kanados chorų Dainų Šventė numatoma Chicagoje 1961 m. liepos 2 d. Komitetas ieško galimai geriausių patalpų, pakankamai erdvių, tinkamai vėsinamų, galimai geresnės akustikos.

Antrosios Dainų Šventės Komiteto, ALRK Vargonininkų S-gos ir Lietuvių Muzikos Komisijos suderintų pastangų dėka jau spausdinamas repertuaro I-sis sąsiuvinys (dainos mišriam chorui). Darbas vykdomas jau turint visos eilės chorų pažadus Dainų Šventėje dalyvauti.

Šiuo pranešimu kviečiame visus JAV ir Kanados lietuvių choras Antroje Dainų Šventėje dalyvauti ir jau dabar prasme registruotis tos Šventės Komitete, nurodant choro dirigento vardą ir pavardę, choro adresą ir dainininkų skaičių.

Užsiregistravusiems chorams, kai tik bus atspausdintas, gaidos bus siuntinėjamos nemokamai.

Greta jungtinio mišraus choro labai praverstų Dainų Šventėje pasirodymas ir jungtinio vyrų bei jungtinio moterų choru. Bet čia reikia, kad kuo didesnis choristų skaičius tą repertuaro dalį parengtų. Todėl visi pajėgiję mūsų choralai labai prašomi neatsisakyti kad ir kaip nelengvo papildomo darbo rengiant ir lygių balsų repertuara.

Repertuaro ir registracijos reikalais prašome rašyti Antrosios Dainų Šventės Komiteto generaliniam sekretoriui J. Kreivėnui (1602 So. 48 Ct., Cicero 50, III.)

Netolima praeitis parodė, kad mūsų choralai ir visuomenė supranta ir įvertina Dainų Šventės reikšmę. Tai teikia komi-

## PADEKA

Negailestingai mirčiai atėmus mūsų brangiausią vyrą, tėvą, uošvį ir senelį, prof. Jurgį Čiurlį, tebūnie mums leista šiuo pareikšti gilia padėką visiems, kurie bet kuriuo būdu suteikė jam paskutinį pagarbos ženklą. Dėkojame jo gausiam būriui buvusių jo bendradarbių, kolegu, studentų bei draugu, kurie lankė jo karstą ir papuošė jį gėlėmis. Ypač dė-

totui pasitikėjimo kreiptis į lietuviškąją visuomenę su prašymu padėti kuo nuostirdziausių pastangų tam, kad 1961 metų Dainų Šventė kuo geriausiai pasisektų.

Dainų Šventė yra chorų ilgo darbo vaisius. Vardan šios šventės tikslų kviečiame visus balsingus tautiečius jau dabar jungtis į Dainų Šventėje dalyvauti užsiregistravusius choras

KOMITETAS

kojame tarusiems jautrų atsisveikinimo žodį: prof. Steponui Kairiui, Gen. Konsului Jonui Budriui, Konsului Vytautui Stalinskiui, inž. Antanui Novickiui, dr. Vaclovui Paprockui, inž. Jurgiui Jankauskiui ir inž. Jonui Matyckui. Didelė padėka visiems atlydėjusiems jį į paskutinę kelionę ir dalyvavusiems laidotuviuose, o laidotuvių direktoriui Juozui Garvai dėkojame už jautrų patamavimą.

Tebūnie mums leista padėkoti asmenims ir organizacijoms, kurie velionies atminimui paskyrė sumas pinigų lietuviškoms mokykloms išlepti. Dėkojame ir lietuviškajai spaudai bei jos bendradarbiams už nekrologus bei užuojautas. Visiems draugams ir pažįstamiems, kurie mums, likusiems šeimos nariams, parodė užuojautą mūsų gilaus skausmo vailandoje.

ELENA ČIURLIENĖ,  
SIMUČIŲ IR BARNETŲ ŠEIMOS



Operetės choras su mokytoju ir dirigentu Ks. Strumskiu priešakyje. Sėdi: (pirmoji iš kairės) Ona Kairytė, dabartinė Ginkuvienė. Paskutinė iš dešinės: Marijona Sidabraitė, vėliau Strumskienė, dabartinė Jokūbaitienė. Trečioji iš dešinės: M. Česnavičiūtė, dabartinė dr. A. Petrikos žmona. Stovinčiųjų tarpe matyti: A. M. Augūnas, P. Pusnikas, F. Venis, velionis S. E. Vitaitis ir kiti. Choras buvo suorganizuotas 1919 m. sausio 9 d. Apie tą laiką daryta ir ši J. Ginkaus nuotrauka.

# VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY  
 Established in 1886  
 Juozas Tyšliava, Editor & Publisher, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y., Tel. APplegate 7-7257. Vytautas Meskauskas, Associate Editor, 2625 S. Harvey, Berwyn, Ill. Tel. PLoneer 9-2588.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn N. Y. Subscription Rates: USA, Canada and other countries \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

## PLIENO STREIKAS DAR NESIBAIGIA

Plieno darbininkų streikas, kuris tęsiasi jau keletas mėnesių ir kurį pradeda jausti visos Amerikos ūkis, šiomis dienomis turėjo būti baigtas. Federalinis teisėjas Herbert P. Sorg remdamasis Taft-Hartley įstatymu, buvo pasirašęs vadinama grėžimo į darbą sprendimą. Bet unijos vadovybė kreipėsi į apeliacijų teisimą ir federalinės valdžios žygi uždėkavo. Tokiu būdu pusės milijono plienu pramonės darbininkų kova už didesnes algas perkelta į teisimą.

Prezidentas de Gaulle, atrodo, bus pakilęs koją anglams ir amerikiečiams, kurie norėjo dar šiais metais, gruodžio mėnesį, sukurti višnių konferenciją. Bet konferencija nevyks anksčiau kaip pavasarį, nes de Gaulle yra sutaręs su Chruščiovu susitikti prieš Kalėdas Paryžiuje. Vakarų Vokietijos kanceleris Adenaueris, kuris taip pat norėjo, kad višnių konferencija būtų dar šiais metais, atrodo, linkęs prezidentui de Gaulle nusileisti.

# Vakarai pamiršta, kad šaltasis karas prasidėjo prieš 40 metų...

## Šveicarų Basler Nachrichten straipsnis, parašytas ministerio Lozoraičio

Didžiausias Sovietų Sąjungos laimėjimas, kurio žmonija negali pralenkti, nėra menulio raketos paleidimas, bet sudarymas iš viso pavergto pasaulio, įvykdytas sutarčių lauzymu, agresijomis ir kšimosi į kitų valstybių vidaus reikalus. To pavergto pasaulio, beveik tokio pat didelio kaip laisvasis pasaulis, egzistencija aiškiai nulemia šių dienų tarptautinę padėtį ir yra dabartinio įtempiamo priežastis. Todėl nagrinėjant Sovietų Sąjungos ministerio pirmininko atsilankymo Jungtines Valstybes reikšmę, yra tikslinga ir būtina atkreipti dėmesį į eventualius to atsilankymo padarinius pavergtajam pasauliui.

Aiškų dalykas, Chruščiovas yra tiksliai painformuotas apie demokratinius teisingumo ir moralės dėsnius, kurie išugdė didžią Amerikos tautą ir kuriais tvarkomas jos gyvenimas. Tačiau jisai yra tiems dėsniams neprieinamas ir priešingas. Jėgu kas nors jautė reikalą gauti naują to priešingo nusistatymo įrodymą, tai Chruščiovo kelionė tokį įrodymą yra suteikusi. Ir tame yra teigiama tos kelionės pusė.

Kad Chruščiovas yra tautų ir žmogaus laisvės priešas, tai aiškiai pasireiškė jo laikysoje Sovietų pavergtųjų kraštų tremtinių atžvilgiu. Žinoma, būtu buvę naivu laukti iš jo kokios nors garbingos diskrecijos tų nelaimingų tautų atstovų atžvilgiu. Tačiau jo nepaprasti išsikovimai parodo, kad laisvės idėja Sovietų užimtuose kraštuose yra Sovietų vyriausybei ne tik persekiojimo, bet ir pasityčiojimo objektas. Tam pakanka šių dviejų pavyzdžių. Pamatęs vienoje San Francisco gatvėje tremtinių vengra tyliai stovintį su gedulo vėliava, Sovietų ministras pirmininkas garsiai pavadinęs jį "pamišėliu" ir kad neliktų jokių abejojimų dėl šios pašaipos, vulgarišku žestu pridėjo pirštą prie savo kaktos. Dar šlykštesnis incidentas įvyko Washingtono spaudos klube, kur Chruščiovas buvo paklaustas, kaip jis suderina savo nuolat skelbiamą nesikšimą į svetimų valstybių vidaus reikalus su ginkluota Sovietų intervencija Vengrijoje. Atsakydamas į šį klausimą, Chruščiovas pareiškė, kad Vengrijos klausimas esąs "pastipusi žiurkė, kurią tam tikri žmonės yra pasprin-

ge." Šitas cinizmas ir brutalumas, neturi precedentų nei raudonųjų ir rudųjų diktatorių gražbyllystės storžieviškumuose, yra mąstas tos dvasios ir tų metodų, kuriais Sovietų vyriausybė vykdo savo politiką pavergtuose kraštuose.

Šitas Sovietų vyriausybės galvos brutalumas, o ne jo tušti žodžiai apie tariamą Sovietų Sąjungos taikingumą ir jos draugingumą Jungtinėms Valstybėms, yra taip pat lemiamas dabartinei ir būsimai Sovietų politikai Vakarų atžvilgiu. Tas brutalumas dar kartą parodo, jog Kremliaus valdovai, kurių svarbiausias atstovas yra šiuo tarpu Chruščiovas, neprileidžia bet kurios diskusijos dėl Sovietų sunaikintos tarptautinės tvarkos atstatymo ir nemano jos ateity prieleisti.

Bet ir bendrame komunikate apie Prezidento Eisenhowerio ir Chruščiovo pasikalbėjimus nėra jokio elemento, kuris parodytu, kad Sovietų vyriausybė turėtų noro teisingai išspręsti bent dalį tų problemų, kurios nuodija tarptautinę padėtį. Komunikate išreikštas Sovietų sutikimas spręsti tarptautines problemas derybų keliu ir nevertojant jėgos yra savalme suprantamas dalykas ir prievolė kiekvienam civilizuoatam tarptautinėse bendruomenės nariui, o be to, - privalomas Jungtinių Tautų Statuto uostas. Cia tenka atsiminti, jog šį savaimę suprantama prievolė buvo Sovietų Sąjungos iškilmingai pripažinta sutartyse su Lietuva ir kitais Sovietų kaimynais, bet Maskvos vyriausybė ją metodškai ir cinškai sulaužė.

Šiap jau yra pagrindo baimė, kad Sovietų Sąjunga, vėl reikšdama dabar savo tariamą sutikimą dėl tarptautinių problemų sprendimo derybų keliu, siekia įpajinoti Jungtines Valstybes į derybas su Rytų Vokietijos "vyriausybę" ir su raudonąja Kinija.

Kad dėl Sovietų pasiūlymo panalkinti bet kurios rūšies kariuomenę ir ginklus, paliekant tikrai aprėžta tautuvalis apginkluotos policijos skaičių, tai tokios linksimos idėjos tikraišiai neišmanoma rimtai net patys Sovietai ir komunistai. Iš tikruju, kaip gi Maskvos vyriausybė galėtų išlaikyti jos užvaldytuose kraštuose be artilerijos ir tankų, kurios jį ligšiol pakartotinai naudojo mašinti partizanų veiklą ir sukilimams?

Galop, Berlyno klausimų komunikatas skelbia, kad Sovietų vyriausybė sutinkanti vesti tuo klausimu derybas. Šis pareiškimas, kaip atrodo, yra

Gal dar garsiau, dar išpūdingiau Times atstovas būtų turėt aprašyti ir paskiau pakartoties pasaulis. Kaip mano kamienišku, gal ir lietuvišku tiesiog Laurusonis, - ar tai nebūtų buvę nors dalis tos kovos, kurią taip seniai ir taip pelningai popleryje skelbia Draugas ir jo redaktorius kun. Prunskis?

Laurusonio laiske glūdi mintis, kad kunigas turi būtinau gelbėti motiną, ir kad kunigo motina, dera manyti, yra brangesnė už kitų lietuvių motinas. Męs graibomės katalikiškos moralės, dogmatikos, sunaus meilės, motinos brangumo, kai tuo tarpu užtekty pasakyti: viena kalbam, kita - darom, viena mokom, kita - mokomės. Daug metų galima kunigauti, redaktoriauti, katalikiška morale dangstyti - būti šaukliau, vadu, brangių sūnum, bet užtenka vienos bandymo akimirkos... ir išlenda artistas. S.M.

sukelęs didelio pasitenkinimo pasaulinėje spaudoje, kuri jame imatė Sovietų ultimatumo atsaukimą. Tačiau cia išleidžiama iš akių ta aplinkybė, kad Berlyno klausimo rimtumas glūdi ne kalbamo 6 mėnesių ultimatumo ar karo galimume. Karu su 6 mėnesių išpėjimu nėra buvę praeity ir negali būti dabar. To klausimo rimtumas glūdi tame, kad Sovietų vyriausybė yra sukėlusi Berlyno konflikta tiesiog iš nieko, be jokio mažiausio protingo pagrindo ir kad tas konfliktas bus tol naudojamas prieš Vakarus kaip šantažo priemonė, kol komunistai viešpataus Sovietų okupuotoje Vokietijos dalyje. Ir jeigu dabar Sovietai sutinka derėtis dėl tų iš nieko sukonstruoto konflikto (beje, Berlyno ultimatumo terminas pasibaigė gegužės 27 dieną ir tai neturėjo tų pasekmių, kurių eventualumas buvo sukėles susirūpinimo), ju sutikimas negali būti laikomas nusileidimu Vakarams. Tas faktas, kad dėl tokio konflikto bus deramasi, yra Sovietų pasisiekimas. Jis yra juo labiau neraminantis, kad Chruščiovas savo paskutinėje kalboje Washingtone yra patvirtinęs, jog Sovietai ir toliau laikosi savo ligšiolinės linijos tiek Berlyno klausimu, tiek dėl galutinio Vokietijos padalinimo.

Šitokiomis aplinkybėmis kyla klausimas, kuris buvo tikrasis Sovietų Sąjungos ministerio pirmininko atsilankymo Jungtines Valstybes tikslas? Atsakymo į tą klausimą reikdžia jėskoti Chruščiovo pareiškimuose, kuriuose jisai pakartotinai reikalavo pabaigti šaltąjį karą, tegalvodamas, žinoma, apie laikina atoslūgi. Šia proga reikia atsiminti, kad šaltąjį karą pradėjo Sovietai nuo pat pirmosios bolševikų revoliucijos dienos ir jau 40 metų jį veda prieš Vakarus didesniu ar mažesniu įtempimu. Vakarų gi dalyvavimas tame kare pasireiškia tikrai politinėje bei moralinėje defenzivoje ir daugiau ar mažiau aiškiaiame Sovietų padarytu smurto aktu pasmerkime.

Is visa to seka, jog tikrasis Chruščiovo kelionės į Amerika tikslas buvo vėl bandyti sukelti Vakaruose iluzijų dėl laisvojo pasaulio talkingos koegzistencijos su Sovietų Sąjunga ir su bolševizmu galimumo, o taip pat nutildyti pasaulio sažinės reakcija į Sovietų smurto politiką. Visu pirmausiai tačiau Chruščiovo kelionė parodė, kad Sovietai siekia taip nuinkniuoti moraliniai Vakarus, kad kiekvienas, kas laiko Sovietų persekiojamos ir niekinamos laisvės gedulo vėliava, kiekvienas, kas kelia balsą už Sovietų pavergto pasaulio išlaisvinimą, - būtų traktuojamas kaip pamišėlis.

Laimingu būdu "Pavergtųjų Tautų Savaitė," kurią Jungtinių Valstybių vyriausybė buvo surengusi trumpai prieš Chruščiovo atsilankymą, lūdi, jog Jungtinės Valstybes nera linkusios šiuo klausimu moraliniai nusiginkluoti.

• Viena Vievolio rajono kaimo parduotuivė dažnai neturėdavo mūilo, druskos, cigarečių ir kitų būtinų prekių. Vieton parduotuivę aprūpinus prekėmis, centras ja visai uždarė, kuo gyventojai labai nepatenkinti.

• Vilniuje atidarytas "Mili-cijos darbuotoju kultūros institutas," kuriame bus perskaitytas ciklas paskaitų meno, doros bei estetikos klausimais.

# Pakalbėkim tiesiai, atvirai

V. Laurusonis, gindamas kun. J. Prunskio keliaklupščiavimą prieš Chruščioviene ir Chruščiovą, prašant išleisti motiną iš Lietuvos, rašo: "Reikalas gan paprastas: kun. J. Prunskis, siekdamas išvaduoti savo motiną, nejo kreivais keliais - nemelavo ir nevaidmainiavo."

Niekas kun. Prunskio ir nekaltina melavus, vaidmainiavus Chruščiovui ar Chruščiovienei. Bet... desimty tūkstančių tremtinių motinos liko Lietuvoje - kas jas išvaduos? Juk jie nemeluoat Chruščiovui, Chruščiovienei, jeigu eitu kun. Prunskio keliu. Man rodos, nebaigėm kovos, gal būt daug svarbesnės negu kunigo ar vyskupo motina - išvaduoti visą Lietuvą. Kun. Prunskis, kaip kunigas ir kaip redaktorius kunigū leidžiamo dienraščio, dar nepaskelbė, kad kova nutraukiama, kad kova laimėta, jeigu Chruščiovienei leidžiatis kalbinama, kiek tik kunigui Prunskui patinka. Kaip pats kun. Prunskis - ne Vienybe, ne teologijos, katalikų moralės žinovui pasakė, bet žurnalistu būriui, kurie apie tai paskeibė visam pasauliui. Jiems kun. Prunskis nepasakė, kiek motinų negalėjo atvykti ne į JAV, bet į turgaus aikštę, kur sūnus gulėjo paniekai ir nelaidojamas...

"Kyla pagrindinis klausimas," rašo Laurusonis, ar kunigas J. Prunskis padarė tokį žingsnį, kuris būtų nesuderinamas su Kat. Bažnyčios moralės nuostatais." Vatikanas panaikino Lietuvos atstovybę irgi pagal Kat. Bažnyčios moralės

nuostatus. Net Laurusonio neat-siklausęs, kaip Kat. Baž. moralės žinovo. Kam taip aukštai ir stori - katalikiška moralė, nuostatai. Juk Tiesos redaktorius be jokios pagalbos buvo atvykęs į JAV. Gal pats Kremlius be jokio sūnaus - kunigo gelbėjimo mielu noru išleis kun. Prunskio motiną. Kas gali pasakyti? - Jeigu taip nusilenkist, as išleisfu, kas tik panorės, gali atsakyti Chruščiovas. Juk taip kalbėjo ant kalno ir sėtonas... Jeigu jau pagal Laurusonio aukštą gaidą, tai kas gali pasakyti, kad kun. Prunskis, gabendamas 72 metų motiną į Amerika, tikrai ja išgelbsti? Juk milijonai lietuvių liko tėvynėje ir jie pasiryžę kentėti ir mirti. Ir būtų jiems didžiausias nuopuolis, jeigu kas jiems tą ryžtą atimtu. Kun. Prunskis gal žino, kad jo motina ne is tokie... Bet is kur žino, Laurusonis, kad sena motina nori palikti tėvų kapus, senelių prosenelių žemę? Ir kad bus motinai paguoda, jeigu ji atsidurs, sakysim prie Cedar Lake, kur lietuvių saleziečių vienuolyną užvaldė svetimieji, arba išgris, kaip aimanuoja Los Angeles lietuvių, pajute, kad ju bažnyčia ir parapija jau ne ju...  
 Reikia pagerbti Vienybe, seniausią Amerikos lietuvių laikraštį, taikliai pažymėjus, kad kun. Prunskis yra vienas is tu, kurie pirmieji išnuro cia kai antrojo pas. karo karsti tėvynėje pajuto jautrios begiku kojoes. Reikia pastebeti, kad per tris šimtus piemenų, su pacia aukščiausia vadovybe, dievų valiaū palikę avinus ir aveles, isikūre saugiai ir šiltai,

komunistais, išdavikais, tėvynę paniekinusiais, jei kas į garsų šukavimą ir aukų rinkimą kiek kitaip atsiliepdavo. Jė net nediršo savęs paklausti, kodėl paskui 62, 000 pabėgėlių išbėgo daugiau negu trečdalis Lietuvos kunigu, su kun. Prunskiu prieškakyje? Tai ir yra tas paprastas klausimas, kai kunigas Prunskis puola po koju Chruščiovui. Tai ir yra klausimas, kodėl Draugo tonas ir karingumas link Kremliaus ūmai atvėso, kai Vatikanas uždarė Lietuvos pasiuntinybę ir papūtė kiti vėjai.

Kuniga Prunski galėtume iz pateisinti, atsiminę kiek lietuviu tauta praicy nukentė nuo kryžiuociu, bet kaip dabar pateisinti Draugo redaktoriu, kuri trumpai, bet taikliai apibūdino itakingiausio pasaulyje dienraščio Times atstovas, pažymėdamas kaip jis, kun. Prunskis, per visą Chruščiovo kalbos laiką vartęs Pravadą, kaip jis kvatojos, Chruščiovui kalbant atseit - suprato rusiskai. Ir ko tuo istoriniu momentu katalikiško dienraščio redaktorius norėjo is Kremliaus popiežiaus? Kaip pasaulio spauda pakartojo Times aprašyma, kun. Prunskis pasigyre, kad jam net su Chruščioviene pavyko maloniai, pasikalbeti... O galėjo, sakysim, kun. Prunskis paklausti Chruščiova, ar tiesa, kad lietuvių tremtiniai alkani būdami is duonos libdo Sibiro taigose rožancius, ar tiesa, kad stovyklose persekiojami tie, kurie garsiai kalba Tėve mūsų, ar tiesa, kad Lietuvoje prie šventoriu, aikštėse gulėjo nepalaidoti, laukiant ar neapsirodys motinos, paskutini kartą pažvelgti į nukankintą sūnu?

## BALTIMORĖS DIENRAŠTIS APIE NADĄ RASTENĮ

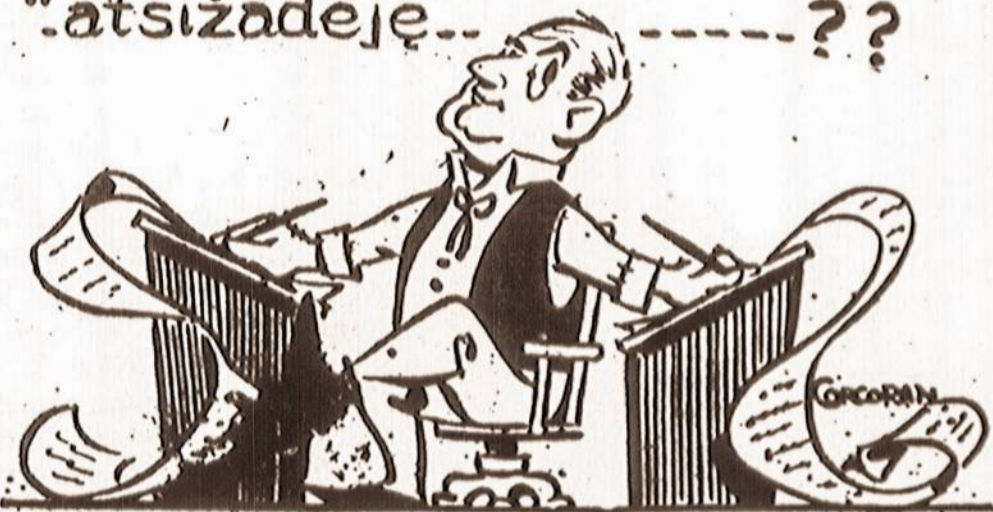
Ryšium su Poezijos Dienu, kurią Marylando gubernatorius ir valstybės legislacijos asamblėja paskelbė, didžiausias ir įtakingiausias Baltimorės dienraštis The Evening Sun spalio 14 d. išdėjo įdomų straipsnį su pastabomis apie Nadą Rastenį, jo poeziją ir lietuviškomis citatomis iš jo kūrinių.

**WORLD POETRY DAY** tomorrow (by proclamation of the Governor and an Act of the General Assembly in Maryland). So it's high time that some recognition was given to Nadas Rastenis, the only resident Baltimore poet who is also a director of the International World Poetry Day organization. Mr. Rastenis's latest verse begins:

Cia meile ir taika gelyna—  
Cia riedas zieda glosto—  
Ranka žuri ji susodino,  
Sukure žielai sosta.

The language is Lithuanian, as Mr. Rastenis was before he emigrated to the United States in 1911. The lines are from a seven-stanza piece entitled "Gelynotaika," which translates to "The Peace

"atsižadėje".....??



of Flowers" and tells anyone who can read Lithuanian that flowers live peacefully, why don't men?

Mr. Rastenis is now 68, lives with his wife at 818 Hollins street and has practiced law in Baltimore since shortly after he moved here from New England in 1925. Since World War I, in which he served as a United States Army quartermaster corporal, Mr. Rastenis has composed about 150 poems in Lithuanian, an ancient Aryan language that employs a Latin alphabet but includes overtones of Sanskrit. He has written another 150 in English since he emigrated that modern Indo-European tongue while working as a weaver, around New Hampshire and Massachusetts and while attending Boston University law school (graduated 1924). Mr. Rastenis is proud of his English verse in honor of Franklin D. Roosevelt, a poem the late President pasted in a campaign scrapbook.

At last we've heard the Master's Voice. (It goes, in part)  
The dreary silence now is broken  
The voice of Gods through Human Lips  
To Troubled Souls has plainly spoken.

In 1942-46, Mr. Rastenis served a term in the Maryland House of Delegates as a Democratic representative of the Sixth district in Southwest Baltimore. "I was too much in politics and not enough in poetry then," he recalled the other day. So it was not Delegate Rastenis but Jay Slimmer and other members in the Society of American Poets of Baltimore who eventually persuaded the Assembly to pass a Poetry Day enabling act in 1951. Mr. Rastenis became a World Poetry Day (Pasaulio Poezijos Diena) director for Lithuania this year because he is a leader in the somewhat limited field of Lithuanian-English poetry and translation and because Lithuania itself is ruled by Russian Communists. As a peasant boy of 20, Mr. Rastenis fled the rule of Russian Czarists in Lithuania—but the Cossacks were amateurs in oppression when compared to the Bolsheviks, in the poet's opinion.

Mr. Rastenis's translations include one to English of the long Eighteenth Century Lithuanian poem, "The Seasons," by Kristijonas Donelaitis, and one to Lithuanian of Edgar Allan Poe's "The Raven."

Varnas žyja; "Niekados,"  
(Quoth the raven, "Nevermore.")

His Lithuanian work is often published—if not widely circulated—in Lithuanian publications in this country. His English stuff has appeared in special collections put out by poetry organizations and in a slim volume or two that was printed at his own expense. And since their marriage in 1927, Mrs. Rastenis—the former Miss Julia Baltrukonis, of Cleveland—has occasionally read her husband's poetry at gatherings where either or both languages were appreciated.

Mr. Rastenis illustrates some of his poems with pen-and-ink drawings that might be described as sophisticated primitive, but he says he is opposed to "crazy art" and "modern" poetry. "I am a realistic poet," Mr. Rastenis declared on the eve of World Poetry Day. The second syllable in his name must be pronounced as the numeral "ten" or his name will sound like a Russian word that means "stretched out." I.G.

• Lietuvos Aukšt. Tarybos prezidiumas paskelbė nutarimą, kuriuo paastrintoms baumsėms už nusikalstamas eismo nelaimės. Numatytos baumsės iki 15 metų laisvės atėmimo (jei avarija įvyksta dėl auto mašinos vairuotojo piktybinio pobūdžio nusikaltimo su sunkiomis pasekmėmis).

• Vilniaus radijas rugsėjo 19 d. pranešė apie tokią nuotyki. Naujamiesčio medžioklės laukuose: Laukų prižiūrėtojas pastebėjęs, kaip prie prištū lauke karviu artinosi šuo ir, apsižvalgęs, pribėgęs prie vienos karvės ir ėmęs ją žisti. Atsigėręs karvės pieno šuo vėl nudulinęs į mišką.



LOS ANGELES Lietuvių Tautinių Namų akcinių būrelis, susitikę Tautinių Namų Fondo gegužinėje Los Angeles, Calif. Iš kairės: rašytojas Alg. Gustaitis, visuomenininkas Vytautas Seštokas, solistė Valė Barmienė, Los Angeles lietuvių radijo valandėlės vedėjas Br. Gediminas, visuomenininkas p. Barmus. L. Briedžio nuotrauka

### MAŽOJO RASEJO ATSIMINIMAI

Antanas Burba - Kurelaitis

## IŠ MANO JAUNYSTĖS LAIKŲ

(Tęsinys) Jiedu pradėjo mane mokyti, kaip patikrinimo metu kvėpuoti, kad atrodytum nesveiku. Dūsoti greit išmoku ir mąstau sau: kaip tuodu daktarai pasakys, kad aš nesveikas, taip ir bus.

Ligi šiol viskas gerai. Taip ir laukiu "prijomo." Gi mano draugo Prano motina, būdama turtinga, susirado advokatą Levyną, žydėlį, kuris "prijome" visada būdavo vadinamas "Čienu" (komisijos nariu).

Naujokų ėmimo metu Rastenių mieste tūko išbūti vią savaitę. Kai mudu su Pranu vi-

sada buvome geri draugai, tai jomotina mums abiems pasamdė pas tą jų advokatą butą. Pas jį kartu su juo valgėme ir jo kambariuose išėjome. Būdavo poniškas valgis, ant stalo gėlių buketai.

Kartą tas Levynas man sako: — Kadangi judu geri draugai ir abudu pas mane gyvenate, tai žinau ką? Duok šimtą rublių ir būsi nuo "vaisko" atleistas.

Aš sau pamąščiau: šimtą rublių duoti — tai ne šimtą kapšų. O čia dar mano reikalui veikia du daktarai. Nors ir turėjau tiek pinigų, bet neda-

viau. Nieko jam nesakiau, tik išėjau pasižvalgyti po miestą. Besidairant, sutikau gražų baltu veidu ir šviesiais plaukais vyrų. Jo būta žyduko, bet į tokį visai nepanašus. Jis atvykęs iš St. Peterburgo taipgi stoti į "prijomą." Kalbėjome rusiškai. Man paklausus, kodėl jis ten nestojo į patikrinimą, atsakė taip:

— Aš šiame mieste esu gimęs, tai ir turū čia stoti į "mierą."

— Ar didelį tave išvėžė iš čia tėvai?

— Vos 12 metų teturėjau.

— Tai, tur būt, lietuviškos kalbos nė nemoki?

— Lietuviškai gal neblogiau žneku, negu šisų kaimo vaikas.

— Tai kas gi ten jus Peterburge mokė?

— Aš lankiau lietuviškus vakarinius kursus.

Tada jau mudu vien lietuviškai žnekėjome. Jam priminiau, kad priimtus į kariuomenę žydus, kol paskirta į pulkus, laiko uždarytus. Mieste buvo tam tikras pastatas, kur uždarydavo tokius, kurie gali pabėgti. Ten palaiko savaitę, dvi.

— Aš žinau. Bet tam aš pasipriešinsiu, — drąsiai kalba.

Sutarėm su žyduku abu priešintis. Stojam į patikrinimą. Attinku visus klnno matavimus, kaip reikia. Komisija svarsto: bus "gvardeiskas." Daktarai sustatė prie krūtines trūbeles, aš alsuoju, kaip jie mane mokė. Patikrinę, jie prabilo:

— Šį vyrą mes nepripažįstam sveiku.

"Prijomas," kaip stulpas, pašokęs suriko:

— Kaip, būdamas nesveiku, galėjo užaugti toks vyras?!

(Nukelta į 9 psl.)



Nadas Rastenis

# Vakar ir šiandien



... Mūsų "Volga" (važiavo į naująją kelį, vedantį iš Kauno į Vilnių. Mašinos, mašinos, mašinos. Visus pralenkdami, svilpdami, sau kelį skinas ZILAI, juos vežasi ištaikinti ZIMAI, skuba "Pobiedos" ir "Moskvičiai"... rašo Švytury, įsidėjęs šią nuotrauką (dešinėje). Bet Vilniaus žurnalo redaktorai, besigirdami okupantų vardiniais automobiliais savo nuotraukoje jų neparodo... Gi nepriklausomos Lietuvos laikais, Žemaitėly piento atidarymo iškilimų dieną, kaip virstinėje nuotraukoje matyti, automobilis prie automobilio važiavo... Taigi, kada Lietuvoje buvo daugiau automobilių?

# Po dešimt metų...

JONAS ŠIAUČIŪNAS

Prieš dešimt metų, man dirbant bankinėje įstaigoje, atėdavo tokia daimantais pasipuošusi senutė ir man tekdavo jai patarnauti. Kas ji tokia, aš nežinojau, tik buvo matyti, kad ji ne ciliinė miesto moterėlė. Kartą, ji paprasė manęs popierio, atsėdėjo prie stalelio ir pradėjo rašyti. Paraišius, padavė man. Ai, būdamas užimtas, laisvą šviesą iškišau į kišenę ir maniau namie perskaityti. Parėjęs iš darbo, radau kaimyną, ir laiką tą dieną liko neskaitytas. Rytojaus dieną vėl darbas ir tie patys reikalai. Ir taip laikas liko neskaitytas. Kai atsiminiau, nebegalėjau jo surasti. Ner, nereikia — pamaniau sau.

Dabar, po dešimties metų, tvarkydams savo knygynėlį, suradau dingusį laiską. Jame buvo parašyta: "Geras žmogau, už įtų mandagų patarnavimą, negaliu likti skolinga. Negalėdama kitaip atsilyginti, kviečiu į svečius. Mano gyvenama vieta lengvai surasite. Jei važiuosite iš vakarų pusės, pasukite į kairę, jei iš rytų — sukite į dešinę ir lipkite į kalną iki pasijusite virš miesto trobesių ir per jų stogus matysite banguojančią jūrą. Tada būsite jau atvažiavę. Neikite per sodą ilgu taku, nes vartai užrakinti, eikite žemyn palei aukšto granito sieną, čia rasite laiptus, lipkite jais. Palypėję į šiaurę, sukite pietų link, iš čia pasukę į vakarus, rasite duris".

Keista senutė, bet dar keistesnis jos laiskas — pamaniau. Nors ir pavėluotai bet prašymu lieka prašymu — reikia nuvažiuoti.

Nuvažiavęs, sustojau prie geležinių vartų. Ar jie buvo užrakinti aš nepastebėjau, nes laikiausi laiško nurodymų: "Eikite žemyn palei granito sieną." Viskas, kaip parašyta. Stai ir durys. Paskambinau. Išsijoziau, nustebęs. Duris atidarė Vienybės redaktorius...

- Sveikas, prašau — pakvietė.
- Tai jūs čia? — klausiu.
- Taip, mes čia — atsakė.
- O kur senutė? — klausiu.
- Kokia senutė?
- Jie mane pakvietė į svečius — atfkinau.
- Kada?
- Prieš dešimt metų — atsakiau.
- Kadaiše gyveno, bet dabar jos čia jau nėra — pašikino redaktorius.
- Įėjome.
- Prastai vestis — tarė.
- Atsėdau. Žitriu į grindis, lubas, stenas — gražu. Sakau, Čia kitaip negu ten buvo — parodyčiau pirštu žemyn nuo kalno.
- Čia truputį kitaip — atsakė redaktorius.
- Atėjo redaktorius žmona. Pasivieškinom. Norėjosi ir jos paklausti: "Tai jūs čia." Susiūliaukiu, nes jau buvau klausęs.
- Čia ir jų stūnas. Gražus jaunolis, moksleivis, gražiai lietuviškai kalba. Sekmės jam mokslie, gyvenime ir lietuviškame darbe.
- Kaip malonu "miško žmogui" pavuoti kienoje šeimoje ir pasigerėti jų šeimynišku bei visuomenišku darbu.

## Mūrinė statyba Lietuvoje jau buvo žinoma XIII amžiuje

Rytium su vykstantiais Kauno pilies bokštų ir pilies sienų konservavimo bei restauravimo darbais, Tėvynės Balsas rašo:

Atliekant pagrindinius Kauno pilies bokštų ir pilies sienų konservavimo bei restauravimo darbus, pilies teritorijoje jau eilę metų vykdomi gana plataus masto archeologiniai tyrimai. Tyrimų metu buvo aptikti išdomūs gynybiniai XVI amžiaus statiniai. Kaip yra žinoma, Kauno pilis stovėjęs svarbiausiam kelyje, kuriuo kryžiuočiai vykdė savo puolimus į rytines Lietuvos teritorijas. 1362 m. kryžiuočiai pirmą kartą sugriaužia Kauno pilį. Po to ji vėl daug kartų puolama.

Suprantama, pilis buvo remontuojama, atstatoma, naujai tvirtinama. Pasekti Kauno pilies istorija, jos statybos eiga, planą, buvusius sugriovimus ir atstatymus ir yra archeologinių tyrimų uždaviniai. Žinoma, kad Kauno pilis buvo gana didelė, jos didesnę dalį nuplovė Neries potvyniai, ir iki mūsų dienų teišliko rytinis ir vakarinis bokštai, pletinė ir rytinė sienos bei vakarinės sienos dalis. Ar neišliko Kauno pilyje senesniųjų statybos liekanų ir kur jos galėtų būti? Ši klausimą ir emė aiškinti mūsų archeologai. Tuo tikslu pradėti kasinėjimai aplink rytinį bokštą ir prie pietinės sienos ir vakarinio bokšto. Pasirodo, kad archeolo-

gų spėjimai buvo pagrįsti. Kasinėjimų metu surasti seniausieji Kauno pilies mūrai ir pilies teritorijos apgyvendinimo pėdsakai. Čia keliu metų gilumoje atsidenę seniausieji pilies apgyvendinti sluoksniai kurie dėkia V-VI a., ir seniausioji mūro siena. Pasirodo, kad seniausioji mūro siena jau buvo pastatyta, greičiausia, XIII a. viduryje.

Dabar galima drąsiai tvirtinti, kad pilies mūro sienas jau turėjo XIII amžiuje. Tuo ir galima paaiškinti tai, kad kryžiuočiai ilga laiką jos nedrįso pulti. Be to, iki šiol buvo tvirtinama, kad mūrinė statyba Lietuvoje tepasirodė XIV amžiuje ir plačiau paplinta tik

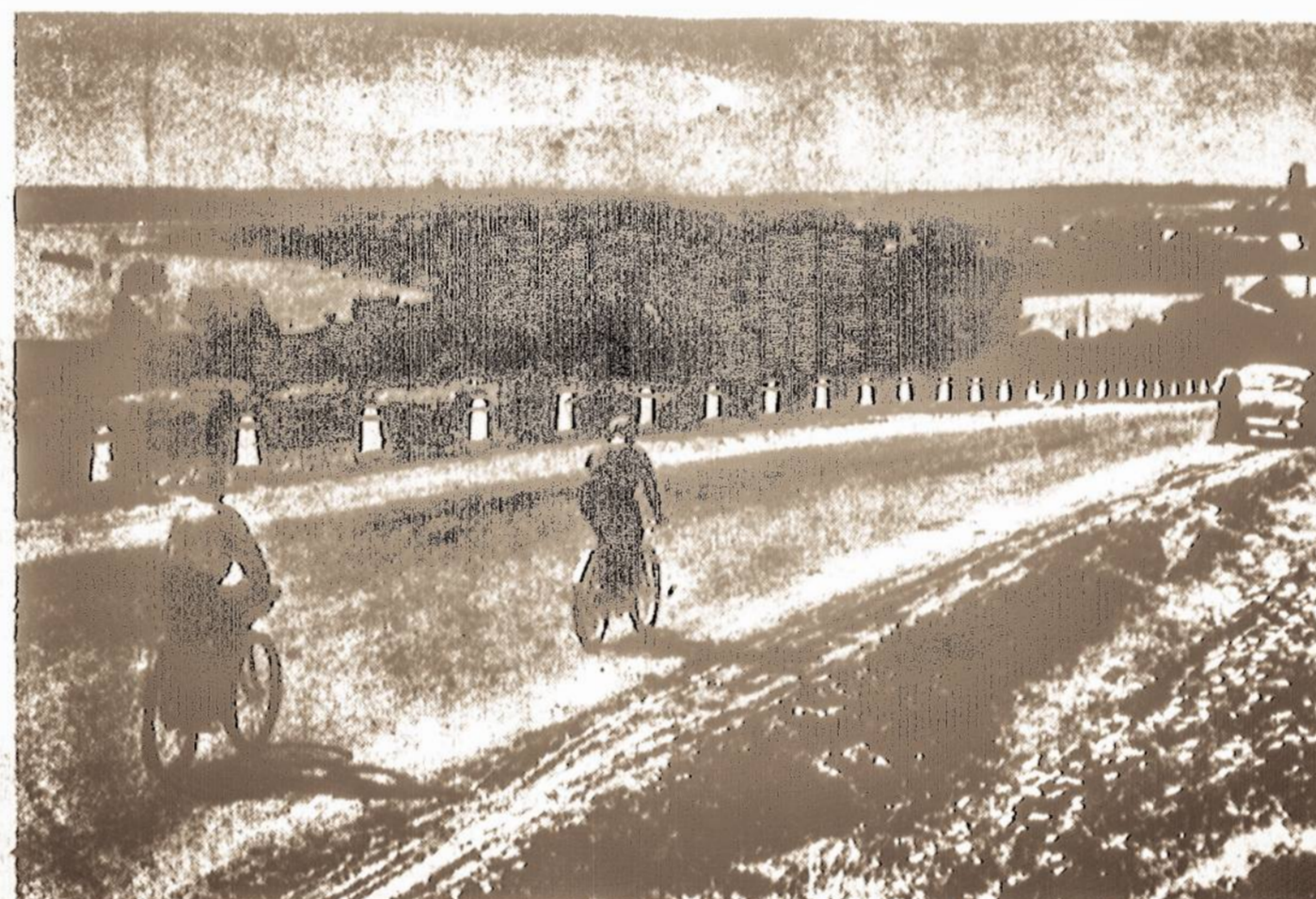
XV a. pradžioje. Padaryti at-  
raučiai Kauno pilyje įrodo,  
kad mūrinė statyba Lietuvoje  
jau buvo žinoma XIII amžiuje.  
Tyrimų metu surasta  
daug išdomių radinių, kaip,  
pavyzdžiui, geležinių strėlių,  
leigalių, puodų, peilių, pen-  
tinu, švedinių, koklių, su-  
anglėjusių grūdų, drabužių ir  
kt. Archeologiniai tyrimai  
pilyje tebevyksta.

Tarprespublikinis bibliote-  
kininkų pasitarimas vyko Kau-  
ne, dalyvaujant Pabalijui, Gu-  
dijos ir Rusijos bibliotekininkų  
atstovams. Pasitarimas tęsė 5  
dienes.

### Išbarė Sporto redakciją

Vilniaus Tiesa nr. išbarė  
Sporto redakciją, kad ji savo  
skiltyse apie sovietų kosminę  
raketą ir atominio ledlaužio  
statybos užbaigimą parašė "vos  
keleta labai mažas asakančių  
eilučių, mustumų ir laikraščio  
kampuri." Partijos organas ba-  
gija savo kritika tokiais žo-  
džiais: "Argi gali laikraštis nu-  
tylėti tykius, kuriais gyvena  
visa žmonija?"

Gamtos apsaugos komitetas  
paskelbė, kad atšizvelgiant  
medžiotojų draugijų pageldavi-  
mus 1959 metų medžioklės se-  
zone uždrausta kirupkas me-  
džioti 47-se rajonuose, taigi  
daugiau negu pusė visos Lie-  
tuvos ploto.



Kelias į Jurbarką. Šioje nuotraukoje taip pat automobilių nematyti.

### "Draugiški teismai"

"Draugiški teismai" kai  
kuriose Lietuvos įmonėse teisė  
nusižengusių drausmė girtuok-  
lius ir triukšmautojus. Teisėjai  
blina patys darbininkai. Baus-  
mės papėikimas ir griežtas pa-  
pėikimas.

Išsisteigus Lietuvos gamtos  
apsaugos draugijai, jos škyrai  
viešėte ir eilėje provincijų  
viešėte.

Vilniaus Tiesa praneša, kad  
Lietuvoje esą suregistruota apie  
6,500 asmenų Kaziauskų pa-  
vardė. Stankevičių esą apie  
4,300. Trumpiausiai ir vienlin-  
telę pavardę Lietuvoje turis  
Klaipėdoje gyvenantis korėjie-  
tis Aleksandras Y.

## ISTORINĖ APYSAKA

P. TARASENKA

### IKURTUVĖS

— Keliavome laimingai, tik mano išdykėlė dažnai vanagus bemedžiodama sulaikydavo. Labai ji pikta ant vanagų, kad pavasarį jos mylimą balandėlę sudraskė. Dabar neduoda vanagai nė pasirodyti. Kai tik pamato, tuojau už lanko. Sušvilpia strėlė, ir vargšas daužosi ant žemės.

— Taiplią akį žuril! — pagyrė merginą Budrys. Susitvarkę po kelionės ir užkandę, Budriui pasiūlius, visi svečiai pakilo apžiūrėti pilies. — Na, o kō tu drauge eini, — kreipėsi Vedrys į dukterį. — Lyg ir netinka tau kuorų kopėčiomis drauge su vyrais laiptuoti. — Kad visi eina, tai ir aš drauge! — teisinosi mergina.

— Ne visi. Alpa tau paliekam! — nusprendė Vedrys, pamatęs, kad, susilaikius Skaistei, sustoję ir Alpa. — Budrys mums pilį parodys!

Likę Skaistė ir Alpa jautėsi nejaukiai, kalba nesimezgė.

— Ar jau seniai Skomantuose? — paklausė Skaistė, kad tik ką nors kalbėtų.

— Jau metai.  
— Ar sunku buvo nelaisvėje?  
— Sunkoka. Pavargti teko.  
— Su Kęstučiu pabėgai?  
— Taip, su Kęstučiu.  
— Ar Vytautas gražus vaikas?  
— Nieko sau.

Nutilo abu. Kiek atspeikėjęs Alpas pasiūlė Skaistei užlipti ank kampinio kuoro.

— Kaip čia gražu! — gėrėjosi nuo kuoro plačia apylinkė Skaistė. — Kiek erdvės! Jaučiuosi tokia lengva, lyg paukštis. Atrodo, tik suplasnotum sparnais ir skristum ten į tolį, į aną mėlyną girią... O gal pamėginti? — kalbėjo susižavėjęs gražiais vaizdais Skaistė ir ryžtingai čiupo už skersinio, saugojančio sargybėnė aikštėlę.

— Ką tu, ką tu! — išgąstingai suriko Alpas, stverdams ją už rankos, norėdamas sulaiikyti. Nuleido galvą nurimusi Skaistė.

Dar nepatirtas jausmas, ilgesys kažko artimo, mie-  
lo, užliejo Alpa krūtine, smarkiai suplakė širdis, kai jis pajuto savo rankoje švelnią mergaitės ranką. Norėjo-  
si ją jausti, jausti be galo, spausti dar tvirčiau.

— Paleisk ranką, Alpai, nešoksiu! — pratarė su-  
mišusi Skaistė, atsuko į jį savo paraudusį veidą. —  
Lipkime žemyn!

Nesimezgė pokalbis ir žemėje. Laimė, jau grįžo ap-  
žiūrėję pilį svečiai.  
— O štai ir tėvelis su vyrais, eime prie jų! — nu-  
traukė nejaukumą mergaitė.

Visą dieną ir vakarą Skaistė buvo nerami, jausda-  
ma, kad ją seka Alpo akys. „Kō jis nori?“ — paklau-  
sė pati savęs, ir staiga šilta maloni srovė užplūdo visą  
jos kūną, apsaugo galvą, smarkiai sutukseno širdis,  
nebuvo kur paslėpti nuraudusių skruostų.

Vakare, kai liko vieni du su tėvu, Skaistė puole  
prie jo ir emė jaudindamasi maldauti:

— Tėveli, tėveui, įjom į namus! Aš negaliu čia  
būtili... — ir priglaudė savo veidą prie tėvo krūtinės.

— Ką tu, dukrele, ar pablūdai! Ryt Kęstutis su vy-  
tautu į Skomantus atvyksta. Bus puota, šokiai, dainos.  
Visi rytdienos laukia, o tu... Juk taip norėjai Vytautą  
pamatyti.

— Tėveli, aš negaliu čia būtili! — su ašaromis mal-  
davo Skaistė. — Nebenoriu Vytauto, nieko nebenoriu.

— Kodėl, ar tavo kās žaidė? — piktai paklausė  
Vedrys. — Sakyk! Neilgai tas niekšas sveikas gyvens!

— Ne, tėveli, niekas neįžaidė... aš... aš... — kuk-  
čiojo mergina.

— Kas — aš... aš... ką tu padarei, kad nori bėg-  
ti į namus?

— Aš... aš... man patinka Alpas! — pasiryžo pa-  
galiau prisipažinti tėvui Skaistė.

— Cha... cha... cha! — nusikvatojo Vedrys. — Ak  
tu mano balandėle! — kalbėjo jis, glausdamas prie sa-  
vęs ir glamonėdamas mylimą dukrą. — Tai kas gi čia  
baisaus, kad tau patinka Alpas? Ar nori nuo meilės  
pabėgti? Nuo meilės nepabėgsi, už devynių jūrų marių  
nepasislėpsi, visur suras. Sugavo ji ir tėvė, miela duk-  
rele!

Tėvo žodžių padrąsinta, Skaistė, slėpdama savo vei-  
dą prie jo krūtinės, pasakojo:

— Alpas toks vargšas — nei mamytės, nei tėvelio  
neturi. Tiek daug vargo... Jo akys... akys tokios liūd-  
nos, maldaujančios. Norėčiau, kad jos degtų vyriška  
draša, ryžtu!

— Na, tokios ugnies jam netrūksta. Gelbstint Kę-  
stutį iš Malburgo, jis jos turėjo. Tik, deja, ir narsiausias  
vyras, kai įsimyli, kartais praranda ir jėgas, ir drąsą.  
Matyti, ir Alpas tave pamilo! — nusprendė Vedrys.

— Ką tu sakai, tėveli? — apsidžiaugė Skaistė. —  
Ar tikrai žinai, kad jis mane myli?

— Tikrai nežinau, bet iš to, ką tu pasakojai, spren-

džiu, kad ir tu jam patikai... Na, kaip dabar, ar josime  
rytoj į namus?

— Ne, liksim, tėveli! Tik tu niekam nesakyk, kad  
aš Alpa myliu.

— Ką tu, Skaistute?! Ar gali tėvas kam nors savo  
dukrą piršti? Visas kraštas, tą sužinojęs, juoktųsi. Ne-  
turėtum kur akių dėti. Alpas pats pasipirš.

— Ar greitai?

— Nežinau, bet manau, kad greitai. Su piršliu pa-  
kalbėti drąsos jam užteks. Na, o piršlio liežuvis ras  
kalbą. Moka šnekėti tie melagiai. Juoda baltu pada-  
ro. Po jų gražių ir saldžių kalbų ne tik jaunuolį, bet  
ir seną ožį pamils!

Kietai užmigo po kelionės senas Vedrys, bet per  
visą naktį nesumerkė akių Skaistė. Maloniai kuteno  
širdį pirmosios, vos pražydušios meilės jausmai, bet  
drauge buvo ir bangu dėl rytojaus, kuris jos lauke,  
jei ištekėtų už mylimo Alpo.

Kitos dienos pavakare stebėjęs kelią iš kuoro sar-  
gybinis garsai sutrimtavo, pranešdamas, kad į Sko-  
mantus atjoja kunigaikštis Kęstutis su Vytautu, ap-  
supti savos palydos ir seniai iš pilies išjojusieji sutik-  
ti svečių. Išgirdę tą trimitą, ir skomantiškiai, ir likę  
pilyje svečiai susirinko prie uždarytų vartų. Trim-  
tams, dainoms ir šūksniams aidint pasivėrė vartai,  
Budrys su duona ir druska sutiko mylimą krašto val-  
dovą ir jo sūnų.

# Studentu gyvenimas

REDAGUOJA: A. Butas, R. Kalvaitis, L. Mockūnas, S. Novickis.  
MEDŽIAGA SIŪSTI: A. Butas, 39 Crosby Ave., Brooklyn 7, N. Y.

## Prisimintinas pasipriešinimas

Čia, už trumpai, reikėtų susipažinti su jaunosios kartos vaidmeniu mūsų tautos nelaimės dienomis.

Per dvidešimt su viršum nepriklausomo gyvenimo metų jaunoji Lietuvos karta brojo ir savyje formavo tautinį sąmoningumą, kurio išdavoje ji paskiau efektingai pasipriešino okupantams.

Šiandien prisimintinas Kauno Aušros berniukų gimnazijos pasipriešinimas, kai jie buvo suvaryti į gimnazijos salę išreikšti lojalumą raudoniešiams okupantams, jų lojalumas turėjo būti perduotas per radiją krašto gyventojams. Bet mokiniai triukšmingai pareiškė savo protestą ir neleido komjaunimo atstovams kalbėti, o pasigirdus internacionalul, jie giedojo Tautos Himną ir jokie bandymai sustabdyti nepavyko. Šios gimnazijos mokinių pavyzdžiu, nebedami represijų, pasekė ir provincijų gimnazijų mokiniai. Akademinis jaunimas pradėjo organizuoti planingą konspiracinę veiklą, kuri paskiau suvaidino didelį vaidmenį bendroje rezistencijoje. Taip, 1941 m. birželio mėn. lietuvių tautos sukilime akademinis jaunimas vedė pogrindžio kovą ir sudėjo nemažą aukų. Šie pirmieji pasipriešinimai davė pagrindą visos tautos pasipriešinimui prieš okupantams. Vokiečių okupacijos metu moksleivija buvo aktyviai išjungusi į pogrindžio spaudos bei fizinio pasipriešinimo organizavimą nors tai buvo labai rizikinga. Slaptos spaudos platinime ji sudarė tobulą ryšinių tinklą. Fizinio pasipriešinimo organizavime ypatingai reikėsi gimnazijų auklėtiniai: jie išvogė kelius vokiečių kariomenės ginklų sandėlius.

Taigi, aktyvus jaunimo dalyvavimas priešintis okupantams pareikalavo nemažai ir aukų. Iš 9,000 vokiečių okupacijos metu žuvusių rezistenciniame sąjudyje, moksleivių buvo 13 nušimčių.

Savaime prašosi išvada, kad to meto lietuvių jaunimas, kuris taip karštai mylėjo savo tėvynę, dabar ipareigoja ir mus.

A. B.



LIETUVOJE, PRIEŠ 20 METŲ. Lietuvos studentai Nežinomo Kareivio pagerbimo iškilmėse Kaune.



Muz. Alfonso Mikulskio 50 m. amžiaus sukakties proga, Clevelando akad. jaunimas gieda Ilgiausių metų... Iš kairės į dešinę: O. Mikulskienė, A. Mikulskis, N. Garlaitė, P. Geležytė, G. Natkevičiūtė.

V. Bacevičiaus nuotrauka

## DOKUMENTINIO FILMO BELAUKIANT

A. Gustaitis, lietuviškų modernių filmų pionierius, džiaugiasi turėdamas galimybės dirbti su P. Jasiukoniū.

"Visų pirma, sako Gustaitis, tai vyras, puikiai žinantis savo sritį, tai aukso žmogus. Jis yra baigęs filminės režisūros studijas Amerikoje geriausiai pastatytame filminio meno universitete - Pietų Kalifornijos Universitete (U.S.C.), į kurį savo stipendininkus filmavimo meno studijuoti atsiunčia

įvairios pasaulio valstybės: Indija, Vokietija, Argentina ir kt. Bet Jasiukonis išsiskyrė iš visų. Jis šį universitetą baigė kaip geriausias studentas. Jis pavyzdingas jaunas lietuvis patriotas, idealistas. Mudu prie to filmo laisvalaikiais dirbova apie 4 metus ir nė karto nebuvavo susipykę, niekas neišstengė tarp mudviejų kyla įvairyti; nors bandymu buvo. Kita proga aš išskelsiu jo nuopelnus pilniau."

A. Gustaičio ir P. Jasiukonio lietuviški filmai bus rodomi šią žiemą, kai tik P. Jasiukonis baigs dokumentinį filmą apie Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje.

Šiuo metu P. Jasiukonis dirba Yale Universitete, Audio-Visual Center, New Havene. Jis jau ilgą laiką aktyviai reikiąsi Studentų Santaros organizacijoje ir savo laiku, studentaudamas Los Angeles, buvo Santaros skyriaus pirminkas.

### JOE & JOHN FRIENDLY SERVICE

JONAS KARPUS  
JUOZAS KAZLAS  
Savininkai

### - SUNOCO -

Tel. APplegate 7-9515  
GAS - OIL - TIRES  
BATTERIES

A to Z LUBRICATION  
588 Jamaica Avenue  
BROOKLYN 8, N. Y.  
Highland Place kampas



LIETUVOJE, PRIEŠ 20 METŲ. Lietuvos studentai Nežinomo Kareivio pagerbimo iškilmėse Kaune.

## Laisvės kovos dvidešimtmetis

Prieš dvidešimt metų Lietuva gyveno paskutines savo nepriklausomybės dienas. Pasi-kartojusi Trojos arklio istorija staiga užbaigė "tradicinį draugingumą" tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos. Ši nelaimė; užsitęsusi net du dešimtmečius, buvo lietuvių tautos rezistencijos pradžia. Todėl Studentų Santara ateinančius savo darbo metus skelbia Laisvės Kovos Dvidešimtmečiu. Tikslas, anot Mūsų Žingsniu, "peržvelgti ir įvertinti ligšiolinę kovą dėl laisvės, jos atsiekimus ir klaidas, tiksliai suvokti dabarties sąlygas ir galimybes ir pateikti joms geriausiai atitinkančius tollmesnės - jei reikės, net antro dvidešimtmečio - kovos metodus."

Toks platus Santaros užsi-mojimas skatina mus įeškoti būdų, kaip tuos metus padaryti vaisingus. Būtu galima šaukti susirinkimus, kviestis prelegentus ir aiškinti daugiašakius temos aspektus, kaip, pav., kovos istorija, metodai, organizacija, asmenybės, filosofinius pagrindus, ateities užsimojimus ir t.t. Bet, mums atrodo, būtu naudingiau, jei skyriai ar grupės gilintųsi į kuria nors viena iš tų sričių. Pirmiausia reikėtų atsakyti į klausimą, kaip jaunuomene angažuoti nuolatiniam laisvės kovos veiksmui. Klausimą būtų galima siaurinti, taikiniu pastatant atskira organizacijos nari. Čia būtų svarbu išsiaiškinti, kaip narys supranta kovą už laisvę, kaip ji yra vedama bendrai ir kokiu būdu jis, kaip organizacijos narys ar pavienis asmuo, gali įsijungti į ją.

Būtu gera, kad mūsų užsi-mojimai išsautų ne tik intensyvu rezistencijos teorijos stu-

dijavimą, bet ir paskatintų organizacijų narius sąmoningai veiklai, turinčiai aiškius tikslus, priemones ir sankcijas nekovingiesiems. Tokia idėja ir veikimo darna yra reikalinga giliai rezistencijos sąvokos, prasmės ir užduočių pažinimo. Pasistenkim tą pažinimą išgy-ti. B. M.

Santaros visuotiniame suva-žiavime nutarta daryti lietuvių dailininkų ir skulptorių ploksteles (slides) su juostelėmis paaiškinant jų darbus. Kiekvienas Santaros skyrius galės jomis naudotis savo programai pavi-rinti.

• Rugsėjo 20 d. Santaros New Yorko skyriaus visuotiniame susirinkime išrinkta nauja valdyba: D. Audenaitė-pirm., K. Skemaitė - vice pir., A. Simutyte - sek., J. Maldutis - išd., D. Statkutė - narė.

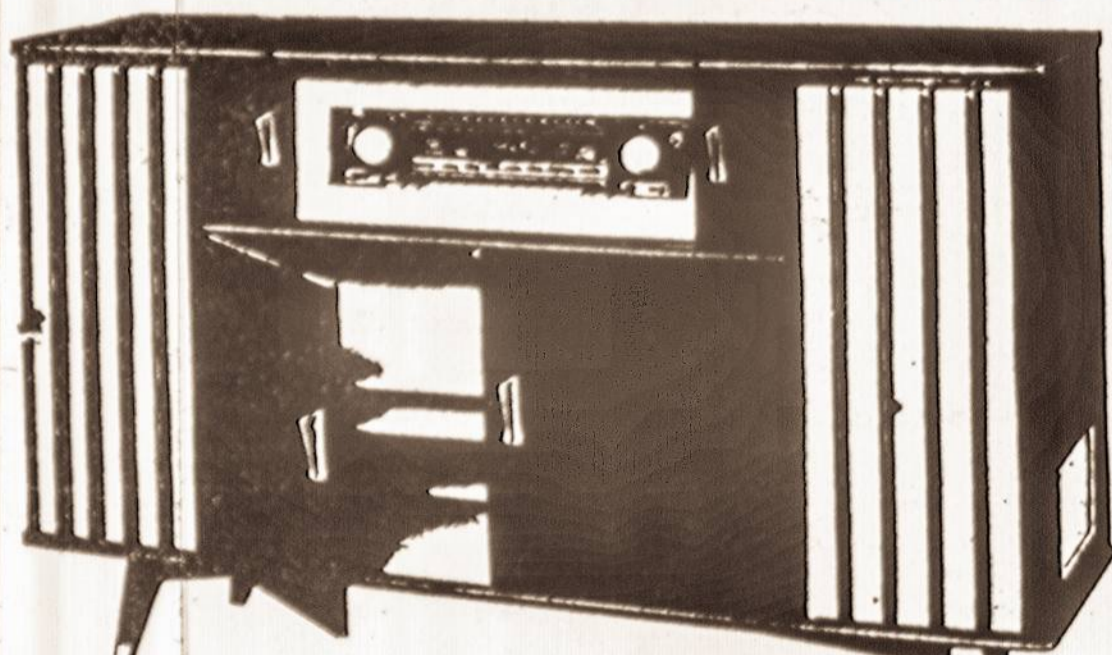
• Spalio 16 d. Free Baltic House patalpose įvyko Santaros New Yorko skyriaus susirinkimas. Buvo nagrinėjami tokie klausimai: Lietuvis studento bendravimas su amerikiečiais ir egzilais studentais; jo išpareigojimas lietuvių bei kiti klausimai. Valdybos narė D. Statkutė diskutuodama gyvai bei sklandžiai pravedė.

• Naujas poezijos rinkdnys "Jo yra žeme." Autorius Algimantas Mockus. Ilustracijos Dalios Juknevičiūtės. Knyga gaunama už 1 dol. per Santaros spaudos skyrių redakcijas Vienybeje, Naujienose ir Dirvoje.

## BANGA TELEVISION

VYT. ZELENIS, Savininkas

34-23 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.



TELEFONAS: AP 7-0349

Parduodama: televizija, radijas, stereo Hi-Fi fonografi, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral ir Motorola aparatams. 40 nušimčių nuolaidos "BLAUPUNKT" vokiškiems stereo Hi-Fi. Taisoma televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. v. Penktadieniais iki 9 v. v.

## Dorion & MFG'S OUTLET STORES, INC.

Mūsų krautuvėje gausite viską kas tik reikalinga artimiesiems Tėvynėje pradžiuginti:

vilnonės, silkinės ir kitokios medžiagos žemesnėmis kainomis, negu kitur. Be to, medžiagos namų papuošimui: fiberglass ir kt.  
148-09 JAMAICA AVENUE JAMAICA 35, N. Y.  
(išlipni Suthpin Blvd. stotyje) Tel. AXtel 7-6082

Vienybės skaitytojai perkantieji medžiagas siuntiniams į Lietuvą gauna 10% nuolaidą.

## Three Joe's Service Station, Inc.

Trys Juozai - visi trys lietuviai - rūpestingai, sąžiningai ir pigiau patarnaus jums, jei tik jūsų automobilui reikalingas bet koks didelis ar mažas - pataisymas.

COMPLETE AUTOMOTIVE REPAIRS

85-42 WOODHAVEN BLVD. WOODHAVEN, N. Y.  
(86th Avenue kampas, prie Jamaica Avenue)  
Telefonas Virginia 6-9683



### Iš mano jaunystės...

(Atkelta iš 5 psl.)

(aš, mat, buvau aukšto ūgio) — Priimtas mūsų atsakymui — ir uždaryti su žydais! — nusprendžia.

Mano likimo draugas, grynai mokėdamas rusų kalbą, drąsiai atsikerta:

— Jūs žydus uždaro, bet mane ir tą vyrą neuždarysite, nes jei mudu dabar sulaukysite, tai pakeičiu į pulką mes pabėgsim. Jei neuždarysit, eisim, kur mus paskirsit. — Aš tą patį patvirtinau. Tada atsiliepė vienas komisijos narių:

— Du Kurelaičio broliai, paimti į kariuomenę, pabėgo į Ameriką. Dėlto komisija taip

nutarė (ir mane su žydu uždaryti).

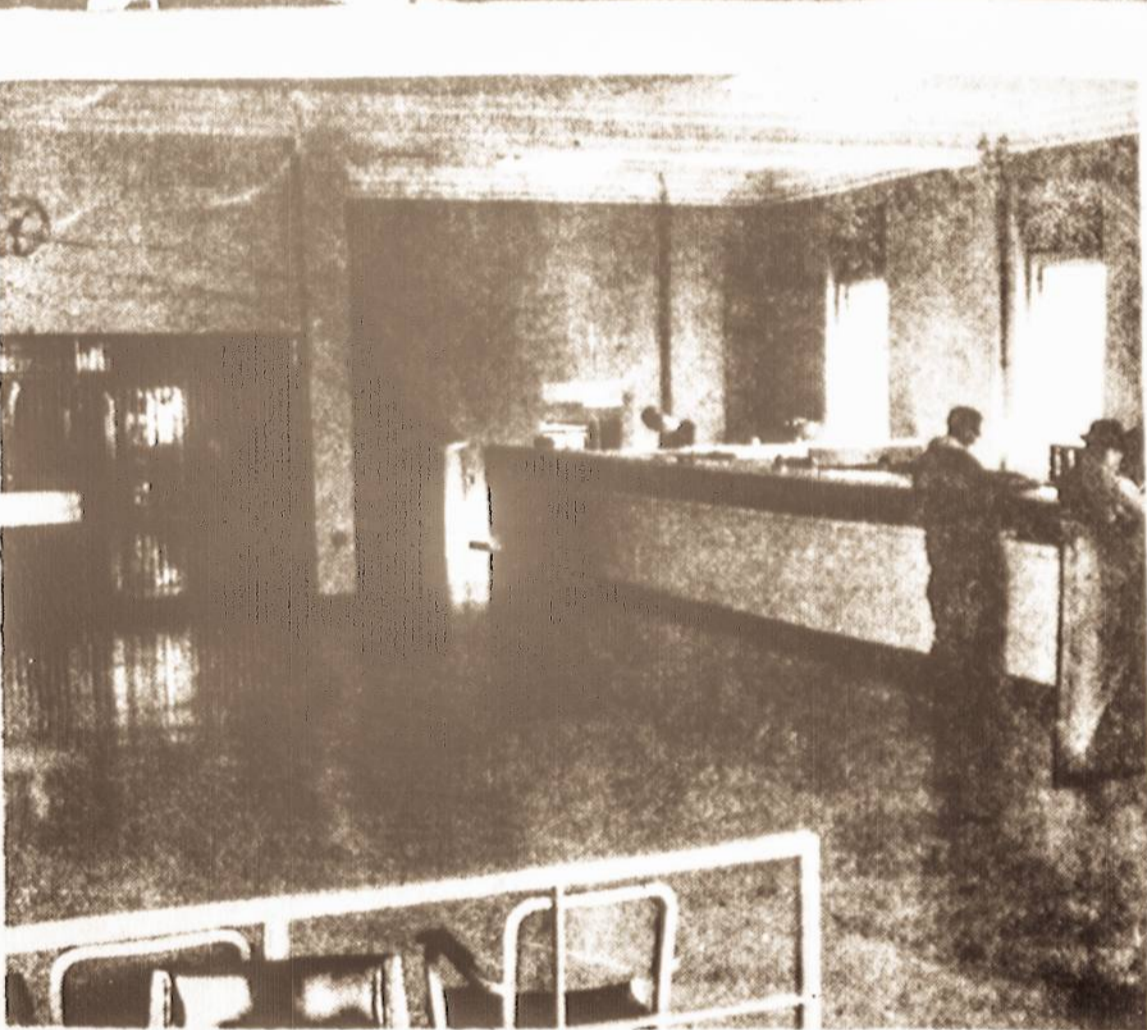
— Ne mano kaltė, kad jie pabėgo, — aš spiriuos.

Pasitaręs, pagaliau "priformas" nusileidžia:

— Nuo uždarymo abudu esate atleidžiami.

Po to mudu visą laiką draugavom, nes pirmutinio savo draugo netekau. Tas advokatas pasirūpino, kad Milkus liktų nepaimtas. Taigi žydas daugiau galėjo, negu daktarai. Būčiau nuo kariuomenės atsipirkęs ir aš. Galėjau gauti nedavęs 100 rublių.

(Pabaiga)



FEDERATION BANK AND TRUST COMPANY, Sunnyside ir Pennsylvania Ave., Brooklyne, kur daugelis Vienybės skaitytojų laiko biznio sąskaitas, neseniai atremontavo savo patalpas. Ta proga (viršuje) banko vadovybė surengė priėmimą ir vaišes. Publikoje (kairėje) matomi Karveliai, Valaičiai ir kt. Apačioje: modernišką banko vidus. Tysliavos, Jr. nuotraukos

### STUDENTAI...

Anatolijus Butas Lietuvos Studentų Santaros centro valdybos yra paskirtas igaliotiniu rytiniams pakraščiams. Jis koordinuos Santaros sk. veiklą rytuose, palaikydamas nuolatinį kontaktą su centro valdyba.

R. Kalvaitis, buvęs Philadelphia Santaros skyriaus pirmininkas, baigęs Drexel Institutą, toliau gilina studijas Temple Universitete, Philadelphijoje.

L. Mockūnas, Santaros Centro valdybos narys baigęs Drexel Institute mechaninę inžineriją, apsigyveno Chicagoje.



inž. Jonas Baltus, žinomas veikėjas, su žmona Jieva, Stepono Karvelio pagerbimo pokylyje. Jieva Baltuvienė, kuri ilgesnį laiką sirgo ir buvo ligoninėje, kaip iš nuotraukos matyti, yra pasveikusi ir puikiai nusiteikusi. Inž. Baltus ir jo žmona Jieva yra ilgamečiai Vienybės skaitytojai ir rėmėjai.

### SKAUČIŲ SUEIGA

Skaučių Neringos tunto sueiga, kuri įvyko sekmadienį, spalio 18 d., Baltic Freedom namuose, New Yorke, praėjo skautiškoji dvasioj. Susirinko gražus būrys skaučių, skautų ir tėvelių, kurie turėjo progos išgirsti dr. H. Montvilienės paskaitą. Dr. Montvilienė kalbėjo labai naudinga tema: "Ar patartina mergaitėm siekti aukšto mokslo." Prelegentė pabrėžė, kad skautė turi pasiruošti gyvenimui išmokstant kokią nors vertingą profesiją. Nežtenka tik sukurti šeimos židinį, bet reikia pasiruošti platesniam gyvenimo akiračiui. Prelegentė taip pat patarė studijuoti matematiką ir fiziką, nes mūsų gyvenamajam laikotarpyje tai yra naudinga ne tik darbo atžvilgiu, bet ir uždario.

Po paskaitos skautės turėjo trumpą programėlę, padainavo, o vėliau pakvietė visus prie jų pačių paruošto stalo pasivaistinti.

H. Satinskas, Santaros skyriaus pirmininkas Philadelphijoje, įstojo į Temple Universitetą.

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE

### ROBERT F. NARK

APDRAUDOS SPECIALISTAS

26 Court Street  
Brooklyn 1, N. Y.  
MAin 4-6400

700 Caroline Ave.  
N. Valley Stream, N. Y.  
VALley Stream 5-0783

-LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION-

### REPUBLIC Wine & Liquor Store



MARIJONA IR JURGIS JOKUBAICIAI

322 UNION AVENUE  
BROOKLYN 11, N. Y.  
Tel. EVergreen 7-2089



### SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona ir pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

Patarnavimas sąžiningas ir greitas.

36-40 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.  
Tel. STagg 2-5938

### MERCURY Parcel & Trading Co.

943 ELIZABETH AVE.

ELIZABETH, N. J.

Telefonas: ELIZabeth 4-7608

Atidarė Elizabeth naują skyrių siuntiniam į LIETUVĄ, UKRAINĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUS KRAŠTUS. SIUNTINIŲ PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS

Didelis pasirinkimas vilnonių atraižų vyriškom bei moteriškom eilutėm, paltam, vilnonės skaros, kilimai, lovų užtiesalai ir k.

Priimami užsakymai ir raštu. Jums patarnaus lietuvi moteris, kalbanti įvairiom kalbom. Mandagus, kruopštus ir nebrangus patarnavimas. Kviečiame jus tapti mūsų klientais.

Atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto iki 8:00 val. vak. Sekmadieniais nuo 8:30 val. iki 4 val. p. p.

Pagrindinė kontora: 80 East 7th Street, New York 3, N. Y. Krautuvė: 75 East 7th Street, Tel. OR 4-3930

### White Horse Tavern

PRANAS BRUČAS, Savininkas

BARAS, RESTORANAS IR SALE DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

86-16 JAMAICA AVENUE  
Woodhaven 21, N. Y.  
Tel. Virginia 6-9519





**LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS**  
**BARAS IR RESTORANAS**  
 Lietuviškos gamybos pietus, vakarienis ir užkandžiai  
 GERIAUSI GERIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS  
 Sales sokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms  
 prieinamomis kainomis. Lietuviškų organizacijų  
 susirinkimų patalpa nemokamai.  
**SPAUDOS KIOSKAS**  
 Visais reikalais kreipiamas į klubo  
 reikalų vedėją KOSTĄ VAITAIČIŲ. Tel. EV 4-9672  
**280 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.**

Visame New Yorke nerasite gražesnių  
 ir patogesnių salių kaip  
**GRAND PARADISE**  
 Ka nerengtumėte - koncertą, vestuves, prakalbas ar šokių -  
 SALESE GALI TILPTI NUO 25 IKI 2000 DALYVIU.  
**L. MOLIN - REIKALŲ VEDEJAS**  
**320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.**  
 Telefonas: EVergreen 7-1123

**Arlington RESTAURANT**  
 LIETUVIŠKAS MAISIAS  
 COCKTAIL LOUNGE, DINING, DANCING, CATERING  
 HALL FOR ALL OCCASIONS  
 385 ARLINGTON AVENUE at HALE AVENUE  
 Under BMT Jamaica Line - Norwood Avenue Station  
 Phone: TAYlor 7-9842 ONA ir JONAS VALAICIAI

**RAY'S LIQUOR STORE**  
 JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI  
 Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.  
 Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.  
**103-35 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.**  
 Telefonas: Virginia 3-3544

**Winter Garden Tavern Inc.**  
 1883 MADISON STREET  
 BROOKLYN 27, N. Y.  
 (Ridgewood)  
 Tel. EVergreen 2-6440  
 Salė vestuvėms ir  
 kitokioms pramogoms.  
 POLAIDOTUVINIAI PIETUS  
 Pirmos rūšies lietuviškas  
 maistas prieinamomis kainomis.  
**VYTAUTAS BELECKAS**  
 Savininkas

**Traun's BARAS IR RESTORANAS**  
 AUGUST TRAUN - Savininkas  
 N. E. cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.  
 Telefonas: POplar 9-9352

**Festival Restoranas ir Baras**  
 VACYS STEPONIS, Savininkas  
 40 EAST 26TH STREET, NEW YORK CITY  
 Telefonas MU 3-2928  
 GERI PIETŪS IR VAKARIENĖ - JAUKUS BARAS



Salė vestuvėms, susirinkimams ir kitiems rengimams.  
 LIETUVIŠKIEMS SUĖJIMAMS NEMOKAMAI  
 Gali tilpti 200 žmonių. Mielai kiekvienas bus sutiktas.

# Istorijos rašytojai

PAULIUS GAUBYS

(Tęsinys)

Pažinome. Tai buvo vyrai iš pirmųjų linijų. Perriedėję tiltą kėlė kulkosvaizdžius, daug visokių gerų dalykų ėmė ir dėjo ant žemės. Ilgas lazdas su gumbais galuose jie ėmėsi ir dėjosi prie mūsų.

— Turgavietėjų rusų tankai! — užilsę jie vos galėjo pasakyti. Sakėsi buvę apsupti, nakties metu.

Miestelyje keliose vietose liepsnojo. Šūviai lyg pritrilo, ar dėl kitos upės pusės padidėjusio žmonių alaso nebegirdėjome. Mes stebėjomės, ko taip klykė moterys ir subruzdavo vežimai. Geras arkliais leidosi nuo pylimo ir bandė važiuoti per srovę. Keli vežimai pateko į gelmę. Arklių ausys kystelėjo iš vandens ir vėl paniro. Skęstančiųjų šauksmas... Iš vandens iškilo moters ir vaiko galvutės. Labai trumpai. Moteris nepaleido kūdikio. Oro burbulai į viršų ir veidai kaip už aprasojusio stiklo... Veidai vandenį, trokštą be oro...

Užsikimšęs akis, nusigręžiau. Aš, kuris buvau matęs simtais visokių mirties atvejų, siaubo iškreiptų veidų...

— Tankai, tankai, — pagauti išgąščio, klykė žmonės.

Paupiu iš užuolankos, kur padrikai išsimėtę kėksojo nedidelį krumokšnių kuokštai, kaip milžiniškas roplis, smukdamas į mirkusioj pievoj, riedėjo tankas. Šalta metaline trintimi žvangėjo vikšrai. Gal poros dešimčių metrų atstume nuo tilto sustojo. Plonu botkočių, prieky lankstėsi antena. — Turėjo tai būti žvalgomasis, kuris dabar tikriausiai telegrafavo, kad kelias per tiltą laisvas, galima žygiuoti.

— Prašom. Mes pasiruošę. Mintautas, nutvėręs nuleidimo įtaisą, laukė, kad pasisuktų iš sono. Nors kiek.

Paupiu nudriuskėjo sprogi mas.

Pakėlę nuo žemės galvas, dairėmės kas atsitiko. Iš nuversto tanko bokštelio išsoko

liepsnos stulpas. Ugnis greit apžiojo visą geležinį vežimą. Ji laizė žonus, raudoną penkiakampę žvaigždę, kuri mano akyse, kaip negyjanti vėžio žaizda, tik ugnies galėjo būti sunaikinta.

Petras su Jonu laikė prispaudę sautuvus. Jie tikėjosi išsokus igulai išmėginti akį.

— Nesulauksit, — vienas senųjų pastebėjo, — durys užrakintos ir raktas pas politruką.

Petras šnabžda už pylimo matas žmogų. Griovy. Ana, jis šliaužia. Pakilęs skuba į patiltą.

— Vadas! — sušunka kalvis. — Mūsų vadas! Tai jis numusė tą sėtoną!

Viršila norėtų atsistoti, pasirodyti, kur jis dabar yra. Bet iš miestelio išrieda dar trys tokie pat. raudonom žvaigždėm. Po jų dar tiek pat. O jų ima riedėti be galo, kaip velnių ruja.

Viršila šaukia:  
 — Leitenante! E, netikėk: tai ne krūmas. — Mes esame čia! Mes!

Trys tankai artėjo vienas po kito iš eilės. Pirmutinis nebetoli. Ne, jis negali nematyti dar teberūkstančio, rudu geležies laužu pavirtusio savo "draugo." Gal būtų si priežastis verčia jį imtis tam tikrų atsargumo priemonių. Jis manevruoja didesniu greičiu. Nušliaužia nuo pylimo. Velnias! Taikosi išvelgti į patiltą. Artinasi prie upės.

— Tvosiu žalčiui! — dusdamas šnabžda viršila. — Aš nebegaliu ilgiau!

Bet ką daro vadas? Tokioj būsenoj nebuvau matęs žmogaus. Tankas buvo čia pat prieš jį. O jis, kad nors kiek būtų suabejojęs, susvyravęs dėl galimos nesėkmės. Pašoko iš patilčio, laikydamas po pažastim "lazdą" ir... Nežinau, kuris jų anksčiau atsirado: ugnis ar trenksmas. Debesis tirstų dūmų uždengė mūsų matomumą. Likusieji tankai ėmė šaudyti.

# Sportas

Spalio 18 d. mūsų pirmoji futbolo komanda pralose prieš techniškai nei kiek negeresnę, bet ryžtingai žaidžiusią Schwaben S. C. komandą 2:4 (pirmas kėlinys 1:1).

Mūsų vienuolikė, pradėjusi rungtynes pavėjuje, nesugebėjo tai išnaudoti, baigė kėlinį lygiomis, 1:1. Antrame kėlinyje Schwaben S. C. komanda, žaizdama pavėjuje, įkrito mūsų šauksmams net 3 įvarčius ir tik dvi minutes prieš pabaigą mūsų šauksmams net 2:4. Įvarčių autoriai: Povilas Vasylionis ir Vyt. Didžbalis.

Komandos sudėtis: Naruševičius; Vaitkevičius — Mileris; McGee — Murphy — Didžbalis; Butrimas — Vasylionis Povilas — Klivečka — Ev. Remėža — Kleiza.

Rezervinė Komanda pralose 0:2 jaunučių komanda šeštadienį žaizdama prieš Juliana S. C. (Italu) jaunučių komandą laimėjo rungtynes pasekme 4:0. Mūsų jaunučių komanda žaidė tokiu sastu: Giedrius Klivečka; Kruchewy — Paprockas; Snieška — Vasilauskas — E. Trampas; Jasinskas — Mrozinskas — R. Trampas — Gerdvilis — Vaiciulis. Įvarčių autoriai: Mrozinskas 2, E. Trampas 1 ir R. Trampas 1. Jaunučių komanda susitarta iš berniukų nuo 12 iki 15 metų amžiaus.

Sekmadienį žaidžiame prieš Hoboken S. C. pirmą ir rezervinę komandas North Bergen, N. J. Schutzen Park aikštėje. Rungtynių pradžia 3 val. ir 1 val. 15 min. p.p. A.K.

— Ugnies! — pasigirdo stiprus vado šauksmas iš anapus: — Vyrai, ugnies!

Apie mus byrėjo ir gabalais laktojo žemė. Sviediniai krito perlėkdami, vandenin, visur.

Mes kibome į darbą. Aš buvau viską užmiršęs. Patranka negalėjo pritrūkti šaudmenų. Su kokiu žiniršim� aš tempiau dėzes, aplinkui lyjant svino lietuvi ir šnipščiant plieno skeveldroms. Aš ją maitinau motinos rūpestingumu.

(Pabaiga sekanciamo numeryje)

**Geras dalykas ateina**  
 Padidintas dividendas  
**3 1/2%** per metus  
 Pradedant 1959 M. SPALIO 1 D.  
 ir tęsiant patenkinamą uždarbį.  
**SKAIČIUOJAMAS METŲ KETVIRČIAIS**  
 Dividendai išmokami 4 kartus per metus  
 Pradėkite taupyti DABAR

**THE Kings County SAVINGS BANK**  
 Incorporated 1860  
 2 PATOGIOS ISTAIGOS:  
 125 Broadway prie Bedford Avenue  
 529 Eastern Parkway prie Nostrand Ave.  
 Member Federal Insurance Corporation

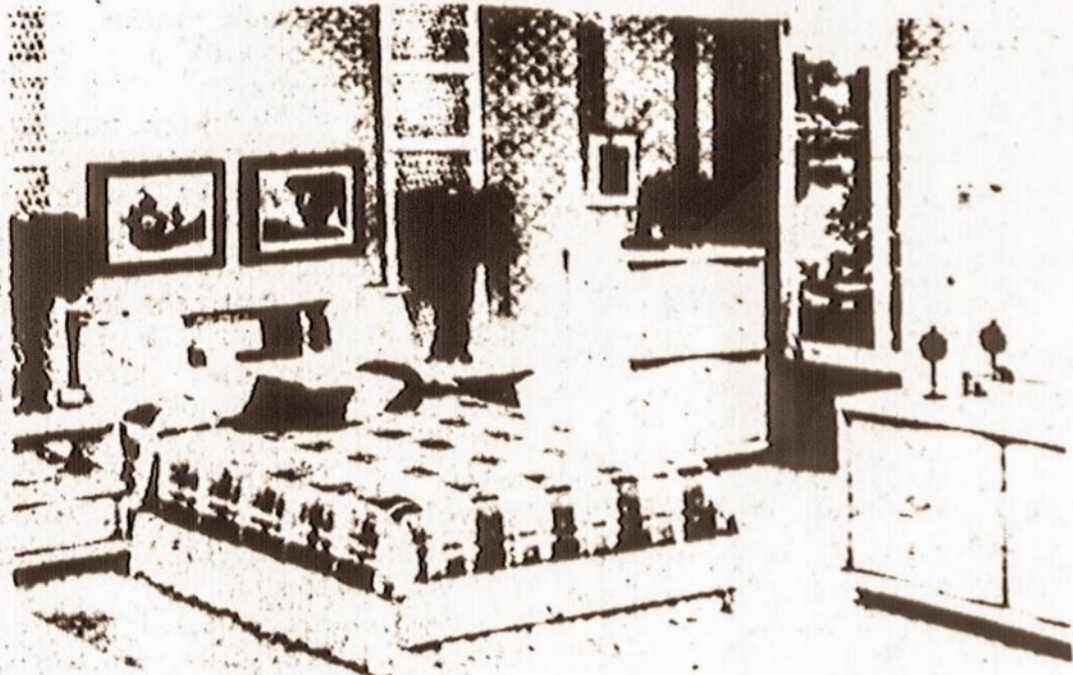
**TWICE Treasured!**  
 GENUINE Amber GEM OF THE AGES



**GINTARAS LIETUVOS AUKSAS**  
 Įvairiausios gintarinės dėvanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis.  
 Užsakoma per paštą.  
**AMBER GUILD LTD.**  
 80-19 31st Avenue  
 Jackson Heights, N. Y.  
 Tel. HA 9-5855  
 Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Av. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

**Cypress Bedding & Mattress Co.**

34-27 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.  
Telefonas APPLegATE 7-8802



TRYS AUKŠTAI BALDŲ IR LOVŲ PASIRINKIMUI.  
Vertingos dovanos naujiems klientams.

Didžiausia paminklų gamybos  
įmonė Chicagoje

**SAINT CASIMIR  
MONUMENT CO.**

HAROLD E. NELSON  
Prezidentas

3914 West 111th Street  
CHICAGO, ILLINOIS  
(Prie Sv. Kazimiero kapų)



TELEFONAS:  
BEEdmore 3-6335  
KALBA LIETUVISKAI

**LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI**

**JUOZAS KAVALIAUSKAS**

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY  
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.  
Telefonas: DEWey 4-5136

**CHARLES J. ROMAN**

(RAMANAUSKAS)  
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.  
Telefonas: POplar 5-4110

**LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI**

**JUOZAS GARŠVA**

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.  
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 8-9770

**STEPHEN AROMISKIS**

(ARMAKAUSKAS)  
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.  
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 7-4335

**M. P. BALLAS FUNERAL HOME**

MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON  
Direktorius Reikalų Vedėjas  
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.  
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

**ROGERS FUNERAL HOME**

P. RADZEVIČIUS, Direktorius  
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.  
Tel. STagg 2-4409

**FORGIONE FUNERAL HOME**

ANTHONY FÓRGIONE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS  
9 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.  
Vėsinamos Kopyčios Tel. EV 8-8331 ir EV 7-3293

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮSUOMOJA  
AUTOMOBILIUS TVAIRIEMS REIKALAMS

**Paskutiniai mohikanai?**

JONAS RŪTENIS

Brooklyne, esant geriems norams, galimas neeilinis teatrinio meno būrelis, nes be mėgėjų turima ir patyrusių scenos

aktorių ir režisierių. Belieka tik rasti formulę, kurios išsprendimas duotų atsakymą — teatras. Teatro Brooklynui reikiai Nepasukime iš kelio dėl takelio...

Taip negalėtingai tenka pavadinti brooklyniečių mėgėjų teatro baigminį darbą — susilikvidavimą. Pasirodo, nebesulauksime "Pirmojo skambučio" premjeros. Tai buvo paskutinis repetuojamas veikalas.

Kai ištari žodį — paskutinis, kaž kodėl graudu pasidaro, ypač, kai prisimeni, kad dar taip netolimoje pratyje, mūsų teatrinis menas siekė net Parnaso viršūnių. Šiandien, iš to viso, kas per eilę metų buvo laimėta, teliko paradoksiškas mirazas.

Mūsų jaunoji karta Brooklyne nebesugebą užsidegti anų "Amerika pirtyje" teatralų dvasia. Maži keblumai, keli kliūviniai — dešimtį metų vežtaji vežimas vertia į balą su visa pusantra tūkstantio dolerių verta butaforija.

Nieko mums nebereikia... Vieną gražią dieną nusirašysime, anot Pulgio, ir patys save į nuostolius...

Neįtikėtina, kad dešimtį metų mėgėjams vadovavęs aktorius Vitalis Zakauskas "bankrutuotų" — man dedas, "bankrutavo" jo teatralai. Ir čia nebeįsivengiamai peršasi posakis: visos vizijos, pagal Ball Pavabali, tik prie televizijos.

To mėgėjiško teatro nariai, kurie dešimtį metų dirbo, atrodo, turėjo žinoti, kad lietuvių tauta nuo amžių linkusi teatriniam menui, todėl jokia paslaptis, kad lietuviškosios scenos korifejai yra išgyvenę visas lietuviško teatro fazes — pradinės ir net pačios Parnaso viršūnės slypinčias. Jie yra buvę, anot Stanislavskio, didelių rolių mažais aktoriais ir mažų — milžiniais.

Tad teatgimsta, ir kaip galima greitiau, brooklyniečių mėgėjų teatro židinys!

Negalime gi mes taip viską palaipsniui ir iš eilės likviduoti, net nepalikdami ženklų, kad žmonėmis buvome...

Tiesa, tam vėl reikia naujos energijos, naujo užsimojimo tiems, kurie vėl ryšis, ir tiems, neatsikiriameis teatrinės sąvokos vėlesniams — būsimųjų spektaklių žiūrovams.



Ljudvikas Savickas, ilgametis Vienybės skaitytojas ir veikėjas iš Scranton, Pa., šiomis dienomis aplankė mūsų įstaigą.

J. Tyaliavos, Jr. nuotrauka

**Rūtos ansamblis pradėjo darbą**

NEWARK, N. J. — Po trumpų vasaros atostogų, Rūtos ansamblis, vadovaujamas muz. Alg. Kačanausko, intensyviai pradėjo ruošti naujam sezonui.

Spalio 1 d. Švento Jurgio salėje įvyko Rūtos ansamblio visuotinis narių susirinkimas, kuriame buvo svarstomas naujo sezono platesnės veiklos išvystymas.

Ansamblio valdyba, sėkmingai dirbusi vienerius metus, su mažu pakeitimu, susirinkimo nutarta palikti ta pati. Pirm. O. Klimašauskaitė, vi-

cepirm. Br. Venckienė, vicepirm. O. Gutauskaitė, sek. Ada Andriuskienė, išdinin. R. Melinis, maršalka J. York, spaudos reikalams O. Skurvydienė, administratorius ir chormeisteris muz. L. Stukas.

Taigi, šia proga ansamblio ilgametis vadovas ir valdyba kviečia buvusius choristus ir šokėjus, taip pat naujus narius, lietuviškos dainos ir šokių mėgėjus, vieningai jungtis po Rūtos vėliava.

Repeticijos vyksta ketvirtadieniais, 8 val. vak., Sv. Jurgio salėje, Newark. O. SK.

ANTANO IR ONOS KAUNŲ

**MAISTO KRAUTUVĖ**

Pristatomas geriausias maistas į namus, taip pat parengiamas bei baliams, tik reikia paskambinti: ULster 8-7821 arba EVERgreen 4-5233

52 HUDSON AVENUE

BROOKLYN 1, N. Y.

**Al's T. V. Service**

ALBERT J. MISIUNAS, Savininkas

TAISOMA TELEVIZIJA, RADIJAS IR III - FI  
Darbas garantuotas Priimama iki 10 v. v.

101-23 112th Street

RICHMOND HILL 19, N. Y.

Telefonas Virginia 6-6895

LIETUVIAI ADVOKATAI

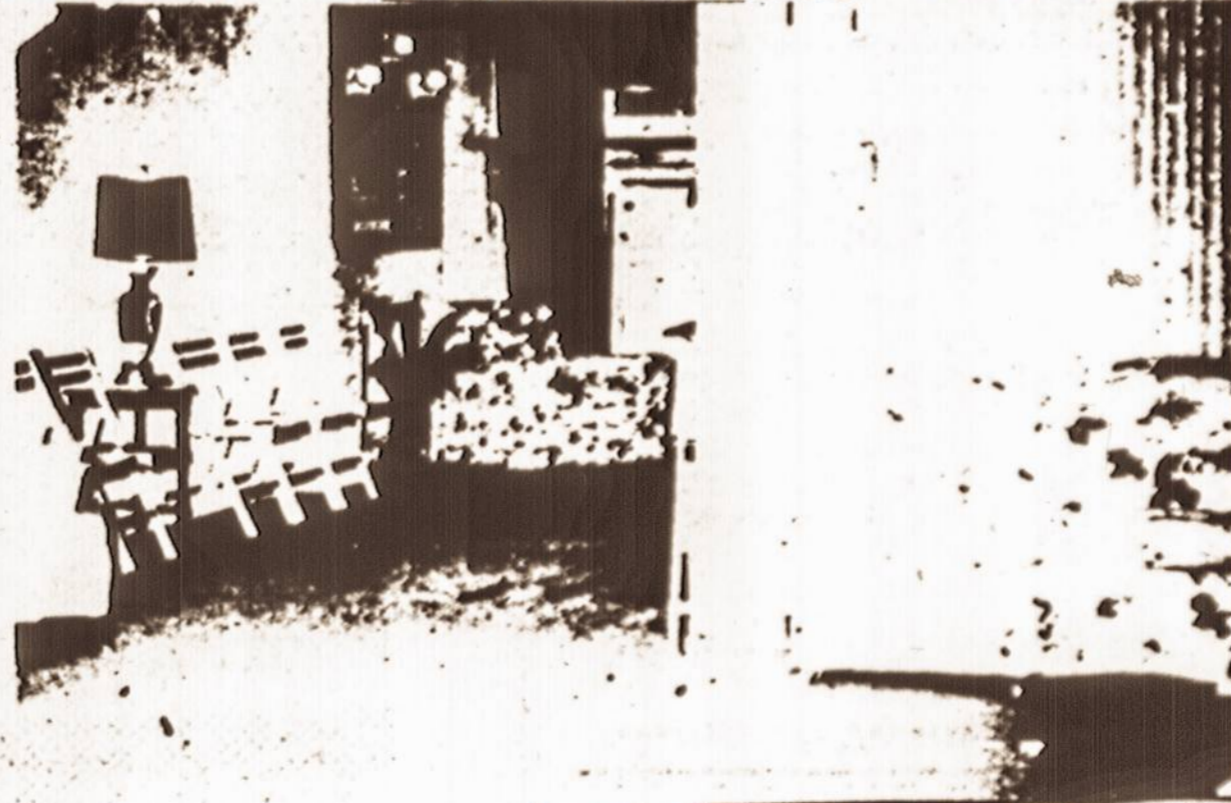
**S. Bredis, Jr.**

37 Sheridan Avenue  
BROOKLYN 8, N. Y.  
Tel. APplegate 7-7083

**C. A. Voket**

(Vokietaitis)  
41-40 74th Street  
JACKSON HEIGHTS, N. Y.  
Tel. NEWton 9-6620

**AUGUST P. GUSTAS, Inc. Laidotuvių direktorius**



354 MARCY AVENUE  
BROOKLYN, N. Y.

Telefonas:  
EVERgreen 7-4774

Naujai įrengtos kopyčios yra vos 2 bloki nuo Broadway. Pasiūkiama važiuojant BMT, INS traukiniais ir autobusais.

Daug vietos automobiliams pasistatyti

# VIENYBĖ

Jonas Budrys, Gen. Konsulas, kun. N. Pakalnis ir dr. Marija Zukauskienė sudaro Balfo vajui New Yorke pravesiti komiteto vadovybę. Nariai: prof. S. Kairys, P. Minkūnas, dr. E. Noakas, V. Sidzikauskas, dr. I. Skeivys, J. Šlepetys ir dr. A. Trimakas. Vajus prasidės lapkričio 15 d.

Charles Daubaras, virtuozas-akordeonistas, pereitą savaitę su žmona buvo atvykęs iš Philadelphia savo profesijos reikalais. Ta proga aplankė Vienybę ir čia įrekorduotoj juostoj, pagrojo veikalus, kurie bus išleisti plokštelėse. Šiuo metu tebevyksta derybos su žinoma firma New Yorke.

Prof. V. Marijošius, iš New Britain, Conn., lapkričio 14 d. akademikų skautų studijų dienos skaitys paskaitą lietuviškos muzikos tema.

Robert F. Nark buvo išvykęs atostogų į New Mexico, Texas, Louisiana ir kitas pietų valstybes.

Juozas Stankūnas, žinomas muzikas, paruošė ir išleido akordeonui liaudies dainų rinkinį. Stankūnas gyvena: 404 Woodlawn Ave., Linden, N. J.

Dr. Juozas Sonta, iš Saginaw Mich., atvykęs į chirurgų konvenciją Atlantic City, N. J., aplankė ir savo gimines New Yorke, Dumbrienę ir Morkus.

Rozė Mainelyte siunčia linkėjimus iš Puerto Rico salos. Atostogų metu ji aplankė St. Thomas salą, San Domingo ir kitas Karibų vietas.

A. M. Augūnas su žmona, praleidęs vasarą Islip, L. I. šiomis dienomis grįžo į Floridą. Pereitą šeštadienį Treigiu namuose, Northampton, L. I. jiems buvo surengtos išleistuvės.

Bronė Spūdiene, kartu su kitais vietos veikėjais, dalyvavo SLA penktojo apskrčio ir Lietuvių Spaudos Klubo iškyloje, Atlantic City, N. J.

**VIENYBĖS KONCERTAS** pagal tradiciją, įvyks ateinančių metų vasario mėnesio pirmąjį sekmadienį, Webster Hall, New Yorke. Koncerto programa, kuri jau ruošinama, kaip paprastai, bus įdomi ir įvairi.

## New Yorke Tarybos posėdis

Spalio 19 d. įvykusiame New Yorke Lietuvių Tarybos posėdyje buvo pateikti pranešimai iš visų metų veiklos. Vasario 16 minėjimas, lojalumo paradas, masinis įvairių tautybių susirinkimas dėl Chruščiovo lankymosi, piketavimai ir t. t.

Susirinkime buvo paskirstytos Vasario 16 minėjime surinktos aukos: ALT centrai 1,500 dol., Rytų ir Centro Europos kilmės Amerikiečių Konferencijai 200 dol., Maironio mokyklai 100 dol., Moterų tarptautinės parodos komitetui 75 dol., piketavusiems Chruščiovo 50 dol. Išde, atskaitčius išlaidas, dar liko apie 200 dol.

Nutarta šaukti visų draugijų atstovų konferenciją, kuri įvyks

## Lietuvių Legiono dešimtmetis

Sekmadienį, lapkr. 8 d. 4 v. p.p. Schwaben Hall, 474 Knickerbocker Ave., Brooklyne, įvyks įdomios iškilmės. Amerikos Legiono lietuvių postas (skyrus) minės Veteranų Dieną, iškilmingai pagerbdama, karuose už laivę žuvusius karius ir minės šio posto dešimtmečio sukaktį.

Tam dvigubam tikslui ruošiamą įvairi programa ir šokiai. Meninę programos dalį išpildys Operetės Choras, Vitalio Zukausko grupė, indėnų grupė ir kiti. Šokiams gros Jurgio Vedegio orkestras. Bus kelias trumpų kalbų ir patiekta tautų laisvinimo reikalu rezoliucija. New York ir apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti.

D. KLINGA,  
Posto vadas  
V. BUKSNAITIS,  
Posto adjutantas

Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos (PLIAS) pirmininkas prof. J. Šimoliūnas praneša, kad PLIAS centro valdybos skelbto konkurso Lietuvos pasiuntinybės rūmams Brazilijoje konkursiniams projektams (vertinti Jury Komisija) sudaro šie inžinieriai ir architektai: K. Kriščiukaitis, J. Gimbutas, Br. Elsbergas, Vl. Švipas ir A. Novickis. Projektams pasiūsti terminas pratęstas iki lapkričio 1 d. Siūsti: A. Novickis, 95 - 12 108 Ave., Ozono Park 17, N. Y.

Aldona Noakaitė, New Yorke Neringos tunto tuntininkė, su 13 vyr. skaučių, išvyksta į vyr. skaučių suvažiavimą, spalio 24 ir 25 Hartford, Conn.



## STEPO KARVELIO PAGERBIMAS

Vaidzai iš Stepono Karvelio 70 metų amžiaus su aktyves minėjimo, įvykusio pereitą šeštadienį, Lietuvių Pil. Klube, Brooklyne. Pirmoje nuotraukoje: dalyviai sveikina atvykusį su žmoną Karvelį. Antroje nuotraukoje: Liet. Pil. Klubo pirmininkas A. Šetikas įteikia St. Karveliui sveikinimo adresą. Sėdi: Alice Karvelienė. Trečioje nuotraukoje: Pil. Klubo valdybos vardu anglų kalba sveikina Vladas Zilinskas. Už garbės stalo sėdi: S. Gudas, Šetikienė, konsulas A. Simutis, V. Tysliavienė, Karveliai. Apačioje: minėjimo dalyviai. Priešakyje Povilanskienė, Kulbokienė, Dobsonas, Baltus, Šimėnai, Helen Kulber, K. Buividas, J. Garšva, jo duktė Anita Pauley, Ona Gedgaudienė ir kiti. Šiame veikėjui S. Karveliui pagerbti pokylyje dalyvavo arti poros šimtų asmenų. Svečių ir S. Karvelio giminių buvo net iš kelių miestų. Vakaro programą atidarė F. Vaitukaitis, vadovavo J. Šileikis. Kalbėjo S. Gudas, A. Šetikas, konsulas A. Simutis, J. Tysliava, J. Šileikis ir kiti. Pabaigoje padėkos žodį tarė pats vakaro garbės svečias St. Karvelis.

J. Tysliavos, Jr. nuotraukos

